

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9 szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP. Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9. sz. alatt a könyvnyomdában. Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetésny, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor-tér fogata . . . . . 15 fillér.
Többzori hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönbén minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Ünnep után.

Nagy ünnepe volt a magyar nemzetnek ma egy hete. Márczius 15-ikét, a szabad eszmék hajnalhasadásának hatvanadik évfordulóját ünnepeltük.

1848. márczius 15-én nyílt ki a szabadság virága, melyet azóta semmiféle elem vagy erő nem volt képes meghervasztani, de sőt inkább a felszabadult szívek átható melegétől táplálva és az örömkönyvektől áztatva nagyobbá és színesebbé növekedett, melynek bérében az emberek milliói boldogan és serényen munkálkodnak, hogy az emberi jogok legkitünőbbjét: a teljes szabadságot elérjék.

Sok csapás érte ezen idő óta a népeket és bőven kijutott nemzetünknek is, mert soha sem tudtuk egymást megérteni, de ezt a hatalmas eszmét, a szabadság eszméjét semmi sem volt képes letörni, de még meghajlítani sem.

Fényesebben tündöklök ez a népek egén a legragyogóbb csillagnál — jobban gyujt és hevit, mint a napnak lenesébe gyűjtött sugara — erősebb a gránitnál, és drágább a gyémántnál, mert ennek értékét nem a kalmár veszi a próba alá, de a hazának minden apró gyermeke érzi annak jelentőségét és hatását.

Ma egy hete ünnepelte vármegyénk és városunk e szent eszmék dicső emlékét és ismét egy követ raktunk le annak a hatalmasan emelkedő várnak a falai alá, mely felett egykoron Hungaria Istennője, a teljesen független Magyarország glóriájával megkoronázva fogja áldó kezeit felettünk kiterjeszteni.

Erős a hitünk és reményünk, hogy ha Istenünkkel maradunk és egymással pártoskodás, elvi harcok nélkül össze ölelkezünk, talán még előbb, mint gondoljuk: reményünk valóra fog változni.

E reményünkben erősítettek meg a ma egy heti események is, és ezekből merítettünk ismét egy cseppet a jövő küzdelmére.

Együtt ünnepelt városunk apraja-nagyja! Együtt az iskolák, együtt a testületek, fenséges, hatalmas lélekemelő keretben.

Az ünnepségek lefolyását adjuk a következőkben, melyből az utó nemzedékek megtanulhatják, hogy mi volt hajdan a magyar, mi most és hogyan kell a hazát szeretni és az ősök emlékét tiszteletben tartani.

Zászlóavatás és márczius 15. a gimnáziumban.

Magasztos és nagy jelentőségű ünnep folyt le f. hó 14-én a helybeli egyesült protestáns főgimnáziumban. Városunknak és vidékének a legelső hazafias és kultur-intézete máskor is középpontja és vezetője a nagyidők emlékének szentelt ünnepségeknek. De ezuttal még a szokottnál is jóval nagyobb szabású ünnep színhelye volt a főgimnázium díszes tornacsarnoka. Mert a szabadság nagy napjának szentelt hazafias ünnepély keretében avatták fel az ifjuság márcziusi zászlaját.

Nagy volt ez ünnep külső fényben épügy, mint belső tartalomban.

Jelentőségét nagy mértékben emelte az a jóleső tény, hogy városunk összes meghívott hivatalos testületei, kultur intézetei, egyesületei, népes küldöttségekkel képviseltették magukat. Ott láttuk a 4 egyházközség vezetőit. Az igazságszolgáltatás, a közigazgatás a tanügy, az ipar, kereskedelem, sőt a szomszédos Tamásfalva földmivelőinek deputációját is. Városunk országgyűlési képviselőjét stb. stb. És megszámlálhatatlan díszes hölgyközönséget. Városunk szép asszonyait, szépséges leányait. Az emelvény körül az ifjusági körök, az emelvény előtti zöld asztal körül a főgimnázium igazgató tanácsa és tanári kara foglalt helyet, élén Kubinyi Aladár kuriai bíró és Bornemisea László alispán társelnökökkel. Közöttük Jurkovich Emil dr., a besztercebányai tanterület áll. főigazgatója, aki épen ellenőrző tisztét vezegte a főgimnáziumban. A 350 négyzetöltnyi nagyterem csaknem szűknek bizonyult a rengeteg közönség befogadására.

Pontban 3 órakor kezdődött az ünnepség a *Hymnusz* együttes elénkölésével.

A nemzete hangulatát, múltját, jelenét és jövőjét, vágyait és reményeit szövegben és dallamban egyaránt fenséges erővel kifejező magyar nemzeti néphymnus keltette, emelkedett hangulatban lépett a szónoki emelvényre a főgimnáziumnak köztisztjeletben és közszere-
tetben álló ifju igazgatója: *Loysch* Ödön. Hatalmas, formailag és tartalmilag egyaránt magas színvonalon álló megnyitó beszéde az általános ünnepi hangulatot még bensőbbé, egyénibbé tette minden szívben, minden feszülten figyelő lélekben. Meggyőző erővel és rendkívüli nagy hatással mutatott rá arra a kapcsolatra, mely a márczius 15-iki nagy eszmék nagy kora és az épen ezek gyakorlati megvalósításáért küzdő rimaszombati főgimnázium zászlóavató ünnepsége között szorosan fennáll.

A gyönyörű megnyitó egész terjedelmében így hangzott:

„Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Hatvanszor fordult immár az idők évi kereké 1848. márczius 15. óta. És mi ismét összegyűltünk, régi kegyeletes szokás szerint, hogy mély hódolattal egy elmult hőskorszak emléke iránt leboruljunk a napok legnagyobbiká előtt. Hogy felidézük emlékét egy kornak, a mely nem ismert önzést, a melyen az emberi szellem minden földi salaktól menten felemelkedett isteni alkotójához és megvalósította egy pillanatra Krisztus evangéliumának fenséges ideálját: a testvéri szeretetben élő egyenlők országát.

A testvéri szeretet, minden emberi tökéletesedésnek ez az alapigéje! Mily hosszú sötét, kínos éjszaka borult reá évezredekken keresztül! Mennyi szenvedés, hány nehézség szállt az egek urához, míg elérkezett az idők teljessége, mely felébredtetted az emberiséget hosszú álmából és felgyújtotta benne a fejlődésnek, a tökéletesedésnek isteni szikráját.

Mert az éjszaka sötétjében is ott élt a szívemben, ez a szikra, mint hamu alatt az izzó parázs, elteletve, visszafojtva, láthatatlanul bár, de készen, hogy a legelső élesztő fuvallatra az ég felé csapjon tüzre lobbant hatalmas lángkévével. És ez a pillanat bekövetkezett. Egy-szerre, mintegy varázsütésre ragyogott fel vakító fény-nyel a szolgasság sötét éjszakája után a nap, az éjjel hidegét a felebaráti szeretet melegével, a szolgasság felhő-jét az egyenlőség fény sugarával attörő szabadság napja: 1848. márczius 15. diadalmas sugarai felszívták mind-
azt, a mi korlátot emelt ember és ember közé. Tisztító fuvallata elsöpörte az évezredek óta felgyülemlett port és az így megtisztított helyen ott látta az ámuló emberiség kész alapjait egy hatalmas épületnek, az ember-szeretet templomának, melynek tágas csarnokai majdan befogadhatnak pört és hercegi sarjadékat, pogányt és keresztényt, szegényt és gazdagot, szerencsétlent és boldogot, a melynek szentélyéből ki vannak zárva a régi bálványok, hogy egy istent imádjon a hívők serege: az emberi jogok igazságos istenét. És e templom oltárán ott lobogott az a szent hit, a mely elhamvasztotta a letűnt éjlelnek minden előítéletét, minden bűnét, hogy megtisztulva lépjen az ember az ígért földjére: az ujkorba.

A megváltásnak ez a műve nincsen névhez kötve, nem egy nemzet dicsősége. Nem emberi erő hozta létre, hanem az, a mi az emberben isteni: *a szellem hatalma*. Krisztus evangéliumának valóra vált teste az, titkon működő erős isteni ajándéka. És éppen azért évfor-dulójának ünnepe nemcsak nemzeti ünnep, hanem ünnepe az egész emberiségnek. Az eszme, mely a kort szülte, örök és elidegeníthetetlen tulajdona az egész emberiségnek, az eredmény, a melyet kivivott, az összeműködés közös kincse. A legendás kor legendás hősei elhalhatnak, a gyorsan rohanó idő fátyola ködbe boríthatja fényes eseményeinek részleteit. De magát az eszmét többé elfojtani nem lehet, további fejlődésének gátat többé senki nem vethet és míg lesz ember e földön, addig élni fog, addig ünnep lesz 1848!

Es éppen e nap nagy jelentőségénél fogva felvet-hető az a kérdés, vajjon beilleszthető-e keretébe ez a mi kicsiny, lokális jelentőségű zászlóavató ünnepélyünk; vajjon lehet-e, szabad-e e nap emlékét megzavarni, a nyomán kelő ájtatos hangulatot elterelni oly mozzanat kideromborításával, mely szorosan hozzája nem tartozik? Tiszta meggyőződésből fakadó hittel hirdetem, hogy lehet.

1848-ban az emberiség hosszú évezredes fejlődés után végre elérte nagykorúságát és titáni küzdelem után kivívta legnagyobb kincsét, melyet sem a kereszténység, sem a reformáció, sem millió csaták, millió véráldozata megteremteni nem tudott: a szabadságot. És vajjon a modern kor modern iskolái nem a szabad érvényesülésre készítik e elő tanítványait? Vajjon gördül-e akadály a szabad tanítás elé — nem megtörve hullottak-e le a lelki bilincsek, hogy szabadon, a tiszta igazság légkörében fejlődhessék a szellem, a tudás?

Lapunk jelen száma 6 oldalra terjed.

1848. szétörte az évezredes elavult hagyományokat, megsemmisítette a kiváltságok korlátait, a porba alázta az abszolutizmusnak fejlődéstíró hatalmát, megszüntette a felekezeti és társadalmi különbségeket és egy legyőzött kor letiport romjain hirdette diadalmasan az új ígét: az egyenlőséget. És nem ezen épül-e fel az ujkor történelme, nem ezt fejleszti-e az iskola is az ifjuság körében féltő gondokkal, mint egyedüli eszközt arra, hogy az ember elérje a teremtés végcélját, tökéletesbedjék, nemesbüljön!

1848. a legnemesebb idealizmus megtestesülése. Küzdelmében a földi önző törekvések elmúlnak és egyetlen érzelem hatja át milliók szívét: a testvériség és emberi méltóság érzete. És a midőn az iskolában a tanító a szeretet egyforma melegével öleli szívére tanítványai mindegyikét, fejleszteli lelkükben az emberi méltóság érzetét és szárnyakat növel benne a szabadság szent szerelmének: nem előkészíti-e azt a kort, melynek elveit 1848. rakta le, azt a boldog, de talán soha meg nem valósítható jövődőt, a melyben nem lesz egyenetlenség és visszavonás, nem lesz felekezetiesség és társadalmi tagoltság, nem lesz önkény és hatalmi vágy, csak szeretet, szeretet . . . és szabad emberiség.

1848. egy csapásra megsemmisítette mindazt, a mi az addigi világot mozgatta, a mit az akkori emberiség cselekedeteinek zsinórmértékéül, társadalmi életének törvényéül, állami létének alapjául elismert és az utódokra bizta azt a nehéz feladatot, hogy a megteremtett új szabadság alapján felemelje az új korszak más eszmevilágon, más törekvéseken nyugvó épületét. Egyedül a munka az, mely az épületet tető alá juttathatja, a tudásra alapított, megfeszített, lankadást nem ismerő munka. És nem a munka-e az, a melyre az iskola első sorban megacélozza tanítványait?

De 1848. még más tanulságot is rejt magában. A lelkesedésnek bármilyen magasra csapó lángjai sem akadályozhatták meg, hogy egyesek a régi világból élje ne helyezték saját önző érdekeiket a közös nemes célnak és a nagy mult, melyet csak egyetértés és a vállvetett munkásságban rejlt megdönthetetlen erő juttathatott volna diadalra, ezredéves történetünk örökös átka: a visszavonás és egyenetlenség miatt kudarcot vallott. És a mit évszázadok dúló fergetegében a közös veszélyek, a közös szenvedések, a közös megpróbáltatások összeforrasztani nem tudtak, a miért török, tatár és német felváltva pusztította hazánk virányait, a mi művelődésünknek, meggazdagodásunknak, önállóságunknak mindig útját állotta, a visszavonásnak ez a férge most is ott rá-gódik nemzeti létünk gyökerén. Legszebb feladata az az iskolának, hogy folyton ébren tartsa hazai történelmünknek véres küzdelmek árán megszerzett tanulságát: az egyetértés, az erők tömörülésének szükségességét. És vajjon melyik iskola kérdezheti azt sikeresebben, mint a miénk? Hiszen a mi iskolánk maga ragyogó példaképe az erők egyesülésében rejlt erkölcsi nagyságnak, megtestesülése a régi visszavonás eltemetését sürgető kor-szelleme, oltára a két prot. testvérfelkezet együttes szentélyének. Alapja az egyetértés, szelleme a lelkiismeretbeli szabadság, ereje a felekezeti különbségeken felül-emelkedő türelem, ideálja a felebaráti szeretetben meg-fogott egyenlőség, célja a munka, előtte a vallás-er-kölcsi nevelés! Törekvésünk minden szála 1848. talajában gyökerezik, minden célja az akkor megszületett eszmék megvalósítására irányul: ez az eszmei kapcsolat 1848. és a ma, az akkori eszmék és iskolánk működése, az akkori alapvető és a mostani építő munka közt.

Es ez a kapcsolat engedi meg, hogy hazafias ünnepélyünk középpontjába beilleszthessük zászlóavató ünne-pélyünket. Mert iskolánk egyenesen 1848. talaján áll. Zászlónk pedig symboluma a mai iskolának, symboluma tehát a felfelé törő munkának, az istenfélelemnek és emberszeretetnek, az igaznak, jónak és nemesnek, symboluma a szabadságnak, egyenlőségnek és testvé-riségnek!

Ez eszmék jelében, e zászló alatt haladva előre, segíteni fog bennünket az Isten is. Ebben az édes reménységben mély tisztelettel üdvözlöm az egybegyűlt ünneplő közönséget és a mai ünnepséget ezennel megnyitom.

A szép beszéd nagy hatása nem csupán a nyomán felzendült általános éljenzésben és taps-riadalomban nyilatkozott meg, hanem maradandólag ott munkál minden hallgatójának, olvasójának gondolkodó lelkében és érző szívében is.

Egry István VIII. o. t. sikerült és jól előadott Talpra magyar ja után az ifjusági *énekkar* adott elő meglepő összhangban, egy 80 tagu ifj. vegyeskarban bámulatos gyakoroltsággal, finom színesséssel nagyon szép *kuruczdalokat*. Majd *Huszt* Elemér VII. o. t. pályanyertes felolvasása és *Makó* Gábor VIII. o. t. szavalata következett. Farkas Imrénének remek költeményét Az utolsó honvéd et szavalta el óriási hatással, sok tapsal.

7. pontként, most kezdődött a *zászlóavatás*. Az ifj. *énekkar* nagy sikerrel előadván Huber Nemzeti zászló c. alkalmi énekét, dr. Veres Samu főgimn. tanár, a Tompa-kör elnöke és a magasztos ünnep egyik főrendezője tartotta meg *avatóbeszédét*. Már fellépését is zúgó taps fogadta.

A kibontott szinarany fonállal gazdagon és művészileg himzett, 700 K. ás, fehér brokátsejű zászló alá állván, a pódiumra félkörben elhelyezett ifjuságnak a nála megszokott ékes szóval fejtette a felavatandó nemzeti zászlónak szimbolikus nagy jelentőségét.

Mély gondolatokban gazdag, külső szépségekben is bővelkedő nagy beszéde szó szerint így szólt:

Tisztelt ünneplő közönség!

Szívam teljes melegével emelem föl szavaimat, hogy kifejezésre juttassam azon érzelmeket, melyek Igazgató tanácsunk s tanártársaim lelkét betöltik ama pillanatban, midőn ifjuságunk kezébe adjuk ezt a három színű szimboliumot, amelynek szálait egy ezer éves mult ragyogó emlékei s egy beláthatatlan jövődől legszébb reményei szöttek össze.

Régen ez a szent szimbolium esatára hevíté a hazafias magyar embert. Századok előtt, mikor a harci dicsőség még nem járt mélyen enyésző fényvel, ha megzendült a riadó kürt, Rákóczi tárogatója s a szabadságot és alkotmányát féltő magyar ember előtt fellobogott a nemzeti zászló: a lelkesedés tüze égett a szemekben s esodákat művelő erő szállott a férfi karokba. Oh ti szent emlékü régi idők, ti élet-halál küzdelemben legördült századok, ti hazáért és szabadságért elporított hamvak: ti tudjátok csak megmondani, mit jelentett előttetek akkor a kibontott zászló.

De ma, midőn az örökre elnémult tárogató a ritkaságok muzeumába került, őseinknek véres kardja fogason függ, midőn az egyének s a szívekhez forrott családi életnek védelmet és biztosságot nyújtó teyver is az államnak legmagasabb érdekeit nem mint halált okozó megtorló eszköz, hanem csak úgy, mint adó alap szolgálja, — ma, midőn a művelt társadalmi élet talajában mély gyökeret vert a béke olajága: egészen más jelentősége van a nemzeti zászlónak.

Igaz, hogy a legnemesebb érzelmeket ébreszti fel ma is e harmonikus összeolvadó hármasszín. — de lelkünk ez érzelmek hatása alatt nem szomjuhozza a vért, a csodákat művelő erő nem a férfi kar izmaiban kel életre, hogy megtorolja a hazafias érzelmeken ejtett sebeket, mert új világnézet, ujerkölesi világnézet váltotta fel a régit s ez más tért jelölt meg a népeknek a létért való küzdelemre, új utat mutatott s új eszközöket adott a legmagasabb cél a tökéletesedés elérésére, — a fegyvert csupán ultima raticionak tartotta meg.

Látjátok e fiatal barátaim ezt az utat? Nehéz ut, mely meredek szirtok között vezet fel a magasba. A ki erre az útra szánja el magát, annak szívében épannyi lelkesedésnek kell életre kellie, amennyi az ősök szívében élt, midőn hazát szereztek a magyarnak.

Ismerték e azokat az eszközöket, a melyekkel ez útra föl kell készülnöttek? Nem vas, nem acél, de a vasnál erősebb, az acélnál élesebb eszközök: a halhatatlan értelem fegyverei. Az új világnézet arra az útra tért, melyen a műveltség és tudomány által biztosíthatja magának az egykor vérrrel szerzett hazát s ez uton segítő eszközül minden támadással szemben egyedüli fegyverül csak szellemi eszközöket használ.

Néztek meg a tőlünk napnyugatra élő nemzeteket. Mi tette őket a világ uraivá, mi emelte őket oly magasra, hogy a keleten élők száz meg százmilliói bámulva tekintenek föl rájuk? Mi adott nekik erőt arra, hogy naponként újabb területeket hódítsanak a civilizáció számára, mi adott nekik hatalmat arra, hogy akaratukat érvényesítsék mindenütt, a hol az emberi jogok s az igazság lábbal tiportatnak? Mi adta kezükbe a kormányzás gyepölőszarait, hogy arra az útra térítsék az egész emberiséget, a melyen mindenki egyenlőenként egyetemlegesen boldogságát megtalálhatja?

A tudomány és műveltség.

Es ez alatt nemcsak azt a tudományt értem, mely az emberi agyvelőben gyujt világosságot, hanem azt is, mely életre kelti a szívet is azokat a szent érzelmeket, melyekkel az ember az egész mindenséget magához öleli, — azt a tudományt, mely míg a saját megszabott határai között keresi az igazságot: a szomszéd területeken is megbecsüli és tisztelben tartja azt, a mi szép és jó: azt a tudományt, melyet e mindent magába foglaló szó fejez ki: *műveltség*.

Ilyen műveltséget csak az iskola adhat. Azonban itt is, a hol megtanultok járni a mennyiségek labirintusában, a nyelvtudomány szövevényei között behatoltok a természet titkaiba, megismeritek az emberi műveltség történeti kifejlődését s megtanultok a logika törvényei szerint gondolkodni, — itt az iskolában, a legkitünőbb értelmi kvalitások mellett is csak úgy lesztek igazi művelt emberek, ha elmétek fátylaja a hit, a vallásosság az ember- és a hazaszeretet lesz.

Ezt a vezérlő szövétnéket jelképezi az a nemzeti zászló, melynek egyik oldalára a magyar haza anyalok által őrzött czimere, a másikra két összefogott kéz van himezve.

E czimeres zászló az egész magyar nemzet össze-sége minden vágyával, minden törekvésével, fizikai és erkölcsi életének egész világával.

A hol ez a zászló van: ott a magyar haza van, — a törvényhozás palotáján, a közművelődési homlokzatán a hadsereg élén, a világtengereket áúzó hajó árbócán s idegen földrészek ama talpalatnyi területein, a hol kitűzik a nemzeti zászlót: ott mindenütt az egész magyar haza van. Anyalok őrzik a czimert, hogy tiszta és lényes legyen, mint a becsület. Ez anyalok: az egységes és osztatlan magyar nemzet lelke, a nemzeti geniusz, mely őri és védelmezi a nemzeti becsületet.

Midőn én ezt a zászlót ez ünnepélyes pillanatban felavatom: első sorban az általa jelképezett *nemzeti becsületet* kötöm szívetekre. Ez a becsület megkívánja azt, hogy kötelességeiteket teljesítsétek az iskolában s az iskola falain kívül és egykor a közélet minden körülményei között. Ez a becsület megkívánja azt, hogy lelketekben a munkára serkentő kovás a nemzeti érzés legyen: az az érzés, mely midőn lelkesedéssel adja kezetekbe a nemes munka eszközeit, egyszersmind büszkévé tesz arra,

hogy abba a harmóniába, melyben a kultur népek összesimulnak, a speciális magyar műveltséget is beillesztheti.

Lakozzék szívetekben a nemzeti becsület őrző anyalok!

Legyen áldott tibennetek minden szó, gondolat és tett, melyet a nemzeti geniusz sugalmaz!

A zászló másik oldalára összefogott kezek vannak himezve. Ez összefogott kezek jelképezik a *testvériséget*. A testvériség legemebb érzelm, de ha van nép a világon, a melynek keblében a testvériségnek államfenntartó jelentősége van: úgy bizonyára a magyar az, mely egy ezred év óta elszakadva rokonaitól, Európa népei közé beekelve egymágra állván, nem csupán arra van utalva, hogy ez a maroknyi nép egymást szeresse, hanem arra is, hogy a vele egy fedél alatt lakó nemzetiségekkel kezdet fogva, mint ugyanazon hazának polgárai, egy édes anyának gyermekei egyesültek erővel törekedjenek a történelmi jog szerint kifejlődött s egy ezredévi küzdelem után megalakult egységes magyar nemzet és magyar haza boldogítására.

E tanítványt falai között a testvériség nemcsak jámbor óhajtat. Azok az összefogott kezek több mint egy fél század óta hirdetik, hogy a két protestáns felekezet isten országának megvalósítására törekszik, ezért fogott kezét egymással, ezért támogatják egymást a kötelességekben s osztoznak egyformán a jogokban.

Vajha apostoli szózatom volna, hogy midőn ezt a szent szimboliumot kezetekbe adom: úgy hirdetném előttetek a testvériség igéit, hogy a szívetekbe oltott érzelmek valóra váljanak!

Legyen hát e zászló szimboliuma a nemzeti becsületnek és a magyar szívetek összeforrasztó testvériszeretnek! Amaz legyen a czél minden munkáitokban, ez legyen a béke olajágával utat mutató vezér. És lakozzék a ti szívetekben az Isten iránt való szeretet, a meggyőzőlősen alapuló vallásosság!

Es amint e zászló egymásba olvadt színei egy nyelvben, értelemben összeforrt s részekre nem bontható *egész* nemzetet jelentenek: úgy olvadjon egybe, úgy forrjon össze a ti szívetekben is a nemzeti becsületnek, a testvériségnek s vallásosságának hármasszínű érzete, hogy a szó legnemesebb értelmében *egész* embereké váljatok. Mert nincs nemzeti becsület testvériség nélkül s nem akad testvéri érzelmek abban a szívetben, mely száműzte istenét!

Az az érzelmek, melyet e nemzeti zászló kelt szívetekben, legyen az a napfény, mely eloszlal elmétekben minden sötétséget. — legyen az az erő, mely a ti műveltségetekre törekvő munkásságotokat a tökéletesség utjában megsegíti, legyen az a hatalom, mely minden akadályt legyőz, minden szívet meghódít.

Az az érzelmek, melyet e nemzeti zászló kelt szívetekben, legyen a ti igazi vezérlő lobogók s ha gyökereket vernek lelketekben e lobogóhoz fűzött igék: ne féljete, mert megsegít a magyarok Istene!

... Es úgy tetszik nekem, mintha máris szózatot hallanék onnan a magasból... mintha a magyar nemzet és szabadság — immár égbe költözött — legnagyobb apostolának biztató szavait hallanám: „Ne félj, kicsiny sereg! En népem vagy te. — én megtartalak tégedet és az én nevemről neveztetel.”

„Vegyétek tehát ezt a szent zászlót és induljatok vele az élet nagy útjára!”

Szinte leirhatatlan a hatás, melyet keltett, midőn a gyönyörű zászlót — mint a nemzeti becsület, a magyar műveltség és vallásos hit élő szimboliumát felavatván — az ifjuság vezéreinek átadta. Perczekig zengett-zugott a terem a helyesléstől, az elismeréstől. Sok szemben könnyek ragyogtak...

Osztendülvén, nagynehezen elülvén a lelkes éljenzés. Flohr József VIII. o. t. kellemesen csengő hangon szavalt a Lampérth alkalmi szép költeményét „A magyar ifjusághoz”

Majd egy igen megható jelenet következett: Bodor István, a főgimnáziumi tanárikar ősz nesztora mondott megindult hangon magasan szárnyaló áldó imát a felavatott zászlóra. Néma csendben. Maradandó nagy hatással. S utána nyomban Frenyó Lajos VIII. o. t. az önképzőkör ifjusági elnöke mondta el értelmesen, nyugodtan az ifjuság fogadalmát s rakta fel a zászlóra az ifj. körök együttesen nemzeti színű hármasszínű szalagját. (A tornakör: „Ép testben ép lélek”; a Tompa-kör: „Felfelé... Csak felfelé...!” és a Póskör: „Hir, dicsőség koszuozza, ezer áldás érje!” idézetekkel jelezték és küldték áldásaikat)

Az érdemeket szerzett, fényes mult, a munkás és dicsőséges jelen és a szép reményekre jogosító jövő talákozott. Ölekezett szép harmóniában össze a felavatott, áldó és fogadalmi beszédekben és azok szereplőiben.

Külön, kerek egészet alkotott és mégis teljes összhangban illeszkedett a márcziusi ünnep keretébe, hangulatába.

Ezt tolmácsolta kitünően az ifjusági *énekkar* utolsó, befejező száma is. Sirva vidádó *Magyar dalok*. Melyeknek egy igen ügyes szakavatott vezetőre és rendezőre vallott S *Pásetori* Gyula főgimn. tanár volt, akinek eddigi szép sikereihez a mult szombati talán a koronáját képezte. S akinek főérdeme volt a zászlóavató ünnep előkészítésében és programjának változatos és művészi összehangolásában is.

Dr. Veres Samu a márcziusi pályázatok következő eredményét olvasta fel.

A Közművelődési egyesület 10 koronás díját: Huszt Elemér VIII. o. t., Közművelődési egyesület 10 kor. díját: Makó Gábor VIII. o. t., Közművelődési egyesület 10 kor. díját: Fehér Gyula VII. o. t. A Polg. olv. kör 20 kor. díját Vályi Ferenc VIII. o. t. Basilides János 20 kor. díját Frenyó Lajos VIII. o. t. Bodor Dezső 16 koronás díját: Makó Gábor VIII. o. t. Szabó Erzsi 8 kor. díját: Csongrádi Atilla VIII. Névtelen 10 kor. díját: Kosiner Sándor VIII. o. t. Névtelen 10 kor. díját: Koós Elemér VII. o. t. Petőfi egyesület 10 kor. díját: Batta Balint VII. o. t. Soós Ferenc 20 kor. díját: Büchler Árpád VII. o. t. Soós Ferenc 10 kor. díját: Konratovics Ernő VII. o. t. Soós Ferenc 10 kor. díját: Flohr József VIII. o. t. — Szavalaikért: Közművelődési egyesület 10 kor. díját: Ezry István, Közműv. egyesület 10 kor. díját: Makó Gábor, Közműv. egyesület 10 kor. díját: Flohr József, Márcziusi 10 kor. díját: Büchler Árpád, Baksay István

44 kor. díját: Kerekes Tibor. — Ezekon kívül a *Póskör*-ben: Baszdéért Bodon Gyula VI. o. t. 12 kor. Elbeszélésért Bodon Gyula VI. o. t. 10 kor. Verses elbeszélésért Bodon Barna VI. o. t. 10 kor. — Szavalaikért: Önképzőkör-i díjból: Dezső Lajos VI. o. t. 10 koronát, Ferencz István V. o. t. 5 kor. Nemes Béla V. o. t. 5 koronát.

A mindvégig kitünően sikerült hazafias iskolai ünnep a *Szózat* lelkesítő akkordjaival nyert méltó befejezést.

Este 9 órákor ismét hargos és vidám lett a pazarul kivilágított tornacsarnok. Mindvégig lelkes hangulatú *táncszertélyen* találkozott városunk intelligentiája, szépséges ifjusága és a reggeli órákig rugta jókedvvel, lankadatlanul a különböző tánczokat s kivált a szép gömőri esárdást.

Másnap, márczius 15 én a délelőtti istentiszteletek után 11 órákor az ifj. *Póskör* tartotta dr. Wallentinyi Dezső tanárelnök vezetése mellett ünnepi záróév díszülését minden részletében jól sikerült programmal.

Délután 2 órákor a főgimn. ifjuság hatalmas bábkerkoszorút helyezett el *Tompanak* érzeszobrára, *Frenyó* Lajos, önképzőköri ifj. elnök sikerült beszédének kíséretében. Majd körmenetben járták be — hazafias dalokat énekelve — a város főbb utcait.

A kaszinóban.

A kaszinóban szokás szerint ez évben is hagyományosan ünnepelték a márczius 15 ikét. Az előre körözött bankett ívet 75 en irták alá, de egy páran elmaradtak és a résztvevők száma így a 60 és 70 között maradt. A megjelentek 8 órákor már elfoglalták helyeiket, s a résztvevők sorában láttuk városunk intelligentiáját és vezető embereit.

A főasztalnál közepén foglalt helyet az ünnepi szónok, főgimnáziumunk érdemekben gazdag, ősz professora, lapunknak egykori felelős szerkesztője: Bodor István, mellette jobbra a kaszinó elnöke: Kubinyi Aladár curial bíró törvénytudós elnök, balra pedig *Bornemisza* László László alispán ültek és így sorba rang és kor szerint mindenki a maga megfelelő helyén.

Lázás izgatottsággal vártuk az ünnepi szónok pohárköszöntőjét, mert ő nem a sablon embere és mindig új, kor, vagy alkalmiszertű és nagyon érdekes beszédeket szokott mondani. Az első fogás után általános nagy csend és figyelem között fel is emelkedett, szépen átértett és átgondolt következő beszédben fejtette az ünnep jelentőségét:

Tisztelt Uram!

Az ifju Magyarország megszületésének 60-ik évfordulója van ma. S őszintén megvallom, hogy nem mindenfélelem nélkül állottam fel, hogy e magasztos ünnepün azon alkotások nagy horderejét mérlegeljem, melyek a márcziusi napokhoz fűződnek. Nem pedig azért, mert fájón érzem, hogy az én koromban már a lelkesedés szent tüze a szív oltárán nem lángol többé, hanem csak hamvad; a képzelet szárnyaszedetten hull alá; az emlékező tehetség ereje gyöngül s a lankadó munkás a világgazajból vágyakozik vissza azon esendes, zajtalan körbe, melynek batarát hivatalos teendői szabják meg.

De növeli aggodalmamat az is, hogy éppen ezen a szent napon, éppen ezen a helyen a történeti kritika mélységével, a szónoki előadás búbájával oly sokan és oly sok oldalról tárgyalták már én előttem a 48-iki eseményeket, hogy ezeknek keretében új eszméket s a kifejezésük új alakját megtalálni felelte nehéz. Ezért a történetírás géniuszához fordultam, elkértem tőle egy pár lapot hazánk történetéből, hogy az ott feljegyzettek alapján feladatokat sikeresebben oldhassam meg.

Ime az első lap, rajta ez van feljegyezve: Az ősi államalkotás *alapoka* az erőszak volt, most a modern állam a jogtisztélet és fajszeretet; *eszközei* amannak a fegyver és a bilincs, ezé a műveltség és a munka; amannak *czélja* egyesek hatalmának növelése, ezé a közjólét megteremtése, *védőbástyái* amannak a kiváltságok rideg fala s a nyers erő, ezé a testvéri szeretet s a tisztességes munkával szerzett anyagi és szellemi tőke.

Mintha csak Széchenyi, Deák és Kossuth Lajos vésték volna a történelem ércztáblájára ezeket a szavakat. Mintha azon nagy férfiak szellemi beszélnének hozzánk, a kik a kor inó szavát megértve, saját érdekeiket nem nézve, 1825-ben megkezdtek az ostromot a kiváltságok és hagyományok ősi bástyája ellen, 23 éven át törhetlen bátorsággal, fokozott lelkesedéssel és kitarással folytatták s végre a szabadelvű eszméket 1848 ban diadalra juttatván, a kiváltságok romjain az új Magyarország alapköveit lerakták s az által, hogy 750 ezer helyett tízmillió szabad polgárt adtak a hazának, az építést meg is kezdték.

Erről ezt jegyezze fel a történelem muzsája: Árpád hazát szerzett nemzetének, ti nemzetet adtatok a hazának.

Azonban Uram! igen jól tudjuk mindnyáján, hogy ezek a nagy szellemek csak az épület alapjait rakhatták le. Az építés folytatását megátolta az armány és erőszak. A munkások el-zéledtek, a munkavezetők elverzetek s az építés sok ideig szünetelt. S ha később az idők jobbrafordultával akadtak is egyesek és pártok, kik és a melyek az építés nagy munkáját folytatni akarták, még ha hozzáfogtak is, az elsőket az erő és bizalom hiánya riasztotta vissza a munkától, míg emezeket a munkaidő bizonytalansága akadályozta a munka öntudatos és rendszeres folytatásában. Így Uram, nem lehet csodálkozni, ha a falak még ma is, 60 év elteltével esonkán állanak. Sőt fájdalommal tapasztaljuk még azt is, hogy a megkezdett művet napjainkban két oldalról is veszély fenyegeti. Az önbizalom és erő hiánya, a tapasztalatlanság és tájékozatlanság, a titokteljes pactumok s a tulajdonos bizalom a hazának albarátai iránt szedegetik felülről a már beépített köveket: míg az alap ellen azok ásnak aknákat, kik a szocializmus magasztos tanát felre értve, vagy felre magyarázva az államnak és társadalomnak mai rendjét felforgatni törekszenek.

Azonban Uram! remélhetjük, hogy ezek csak rövid életű tünetek. Rövid élettek pedig azért, mert az építés rendszeres munkáját napjainkban nem egyesek folytatják, kik mások kényétől és szeszélyétől függenek, nem is egyes politikai pártok, melyeknek élete bizony-

talán, hanem egy örökéletű munkáskör, a magyar társadalom, különösen pedig annak az a része, mely nemzetünk gerinczét képezi, s a melynek tagjai nem vágyakoznak a fellegek közé és a posványt rendszeren el tudják kerülni.

Mint a csiga a tenger fenekén nyugodtan készíti a drága gyöngyöket; miként a korall apró állatai feltűnés nélkül építik sziklaházaikat: úgy munkálkodik a magyar társadalom a magyar nemzeti állam kiépítésén.

Ez a munka foly a műhelyekben, irodákban; ez foly lankadatlanul a családban, iskolában, templomokban, olvasó egyletekben, az igazságszolgáltatás s a közigazgatás csarnokaiban. Hogy ha majd ama drága gyöngyök, a műveltség gyöngyei megérednek, ha anyagi erőnk a tisztességes munka és takarékoság folytán annyira megnő, hogy ezeknek okszerű alkalmazása és felhasználásával a modern nemzeti állam alapfalait nemcsak megvédelmezhetjük, hanem az építést rendszeresen folytathatjuk: akkor egy nagy lépéssel fogunk közeledni ama jós szavak beteljesüléséhez, melyek a legnagyobb magyarnak, gr. Széchényi Istvánnak ajkairól hangzottak el, hogy „Magyarország nem volt, hanem lesz.“

A harmadik figyelemreemlélt feljegyzés, mit a történeti geniusza e korra vonatkozólag feljegyzett, a következő:

Pest 1848. márcz. 15. A szabadsajtó a nemzet beszélő lelkiismerete. Ti erről szedtéték le a bilincseket.

Nagy horderejű szavak ezek Uraim! méltók azokhoz, a kik a sajtót szabaddá tették, s méltók ahhoz, a ki ezeket feljegyezte. De én nemcsak azért tartom az 1848. márcz. 15 ikét korszakalkotónak, hogy a sajtó a cenzura alól felszabadult. Nem pedig azért, mert tudom és mindnyájan tudjuk, hogy a szabadsajtó a mily nagy áldás az emberiségre és a mily hatalmas támadó és védőőgyver az avatottak kezében, ha a jog és igazság szolgáltatásában áll: éppennyol veszedelmes, sőt valóságos csapás a társadalomra s az egész nemzetre, ha annak vezetése avatatlan kezekbe kerül és aljas önérdék szolgálatába szegődik: hanem azért tartom Petőfiéket és társainak felépítését s az általuk 60 évvel ezelőtt megindított mozgalmat korszakalkotónak hazánk történetében, mert teremtettek egy olyan közérzületet, egy olyan közszellemet, melynek hatása alatt a mai nap nemzeti ünneppé vált, s felépítették a testvériség templomát, hol e hon minden lakosa kor nem s valláskülönbőség nélkül megjelenhet; felállították abban a hazaszeretnek oltárát, melyen a magyar szabadság vesztatúza ég.

Ez a tűz az, a melynek fényénél tanulja megismereni a gyermek a haza nevét; ez a fény az, a melyből lelkesedést merít az ifju, erőt a férfi s reményt a sir felé közeledő öreg. Ennek melege tette és teszi a mai napot nemzeti ünneppé.

Erről ezt jegyezte fel Olio: A magyar államférfiak jog és törvény által csatolták össze e haza polgárait, ti költők és írók szívből és lélekben varázsolták egygyé.

Oh bárcsak igaz volna! Azonban fájdalommal kell constatalnunk, hogy habár ennek a tűznek a lángja 60 év óta lobog; ha tapasztaljuk is, hogy ez napról-napra szélesebb körbe hinti szét sugarait: még sem világítja az be hazánknak minden vidékét s annak melegétől nem gyulad lángra e hon minden polgárának kebele. S bár nyitva áll ama templom s bár szaporodnak annak látogatói, mégis vannak olyanok, kik abban e szent ünnepen megjelenni nem óhajtanak. Sőt még most is, 60 év után, vannak a magyar államszervezetnek olyan tényezői is, a kik velünk e szent napon még nem ünnepelnek.

Azonban Uraim! el fog jönni az idő, mert el kell jönnie, hogy a magyar államnak minden polgára ünnepelni fog e napon. El fog jönni ez idő, mert el kell jönnie, a midőn a mai napon megfognak nyilni a kaszárnyák kapni is, hogy azok, kik név és tett szerint a mieink, velünk ünnepelhessenek. — El fog jönni az idő, mert el kell jönnie, — habár sokára is, — midőn a népe szeretetétől és tisztetétől környezett király le fog szállni trónjáról, hogy alattvalóinak örömben részt vegyen s a mai nap ünnepélyességét megjelenésével fényesebbé tegye.

Ennek a napnak a képe lebegett a mult század nagy férfainak szeméi előtt. Ennek elővetelét hirdették költőink, erről szólottak prófétáink s ezért epedez még ma is „buzgó imádság“ milliók, meg milliók ajkán.

Es ez a nap Uraim! lassan bár, de biztosan közeledik, mert a magyar állameszme kiépítését nem egyesek vezeték többé, nem is egyes politikai pártok, hanem a magyar hazafias társadalom, melynek élete örök, mint örök leend az, a mit meg fog alkotni.

S ha azok a drága gyöngyök, a műveltségnek a gyöngyei, e nemzetnek közkincesivé válnak, s ha a tisztességes munkával szerzett anyagi és szellemi tőke lesz azon korallszikla, melyen idővel az általános jólét szigete fog kialakulni és ha ezen a szigeten felépíthetjük a független Magyarország templomát, s ha ebben a templomban elhelyezhetjük a haza és a felebaráti szeretet oltárát s meggyújtjuk azokon az egyenlőség és szabadság szent tűzét, — s ha e napon ebben a templomban össze fog gyülekezni e hazának nem 9—10 hanem 25—30 millió polgára, s az államszervezet minden tényezője kivétel, nem s kor- és rangkülönbőség nélkül, akkor lesz e nemzeti ünnep teljes s akkor lesz hazánk oly erős, hogy azon a „pokolnak kapui sem vehetnek többé diadalmat.“

Éljen a haza!

A magas színvonalon álló beszéd, — melybe a szónok lelkének fájdalma is belevegyült és egy ízben feljajdulását is elnémitotta, — nagy hatást keltett és azt a közönség zúgó éljenzéssel kísérte.

A második szónok Molnár József ügyvéd volt a gondolatok, a nyelv, a szó utólrérhetetlen nagy mestere ki talpraesett, gyújtó beszédében üdvözölte az öreg honvédeket — és sajnos — kik közül egyik sem volt jelen.

Majd Kubinyi Aladár elnök emelkedett szólásra, ki bár nem hivatalos szónoka volt az estnek, de mégis óhajának és szíve parancsának nem tud ellenállni, hogy pár szóval hozzá ne járuljon az ünnep jelentőségéhez. Visszapillant a multa és közjogi szempontból bonczolgatja és bírálja a márcziusi pontok messze és örökre kiható jelentőségét Poharát a szabadság, testvériség és egyenlőségre emelte. Beszédjének minden egyes rövid

szava egy nehéz suly volt a hazafiság mérlegébe, mely lelkesedésre emelte a jelenlévöket.

Utánna Bornemiza László alispán, a lelkes és választékos nyelven beszélő szónok emel poharat. Rövid volt a pohárköszöntője és rögtönzött, de annál értéke-sebb és gyújtó. Egy még nem pengett eszme körül időzött. Nyitlan mondotta ki, hogy azt tapasztalja, miszerint a mai korban mindenki csak az En-jét tolja előtérbe és ennek képes minden más érdeket alárendelni. Bátisan és erős kifejezésekkel ostromozza e lábra kapott káros önző szokást, s ebből szíri le azt a következményt, hogy a haza függetlenségét is ez veszélyezteti nagyon. Ő mindig a függetlenségi eszmék első munkása volt, az is marad és ama reményének ad kifejezést, hogy bár már hajlott a kora, de még meg fogja érni a haza függetlenségét. Ez eszme megvalósulására emeli poharát. Beszédjét zúgó éljenzés és taps követte.

Nagy érdeklődés közepette emelkedett ez után szólásra kerületünk jeles képviselője: Bernáth István. Pár percig tartott csak az ő felszólalása is, de olyant mondott, a mit csak kevesen mernek kimondani és ezzel hódított meg mindenkit. A márcziusi eszmék nagy vívmányai között a sajtószabadságot emelte ki és ennek fejtegette kiváló fontosságát. Azonban szomoruan kezdi tapasztalni, hogy ezt a kiváló jogot már nem a nemesre, nem a jóra kezdik felhasználni. — Olyan egyének kezébe kerül már a sajtó, kik vallást és hazát tipornak és aggdóva tekint ezek után a jövőbe, hogy mi fog bekövetkezni. Biztatja és aggodalmát csökkenti azonban az a tudat, hogy az igazságszolgáltatás és közigazgatás terén oly emberek munkálkodnak és kezelik a hatalmat, mint Kubinyi a törvénytörök elnöke és Bornemiza a vármegye alispánja E jeles, önzetlen, hazafias, erélyes hatalmi képviselőkre ürti poharát. Beszédje nagy tetszéssel fogadtatott és sokan gratuláltak neki.

Most emelkedett fel azután a rimaszombati ev. ref. egyház nagytudású és tiszta látókörrel megáldott lelkésze Czinke István. Öszinte kritikát mondunk róla, olyant mint ő, s a miért felszólalásaikor félnek is tőle. De hát manapság az igaz embert nem szeretik és az egyenes szókimondót szeretnék elnémitani. De Czinke István nem lehet Az igaz ügynek győzni kell, meg aztán nehéz is vele a harcot felvenni. Most is többen voltak olyanok, kik midőn Czinke felemelkedett, előre rettegtek és már kritikát süttogtak. Nagyon, de nagyon csalódtak mert Czinke István e nagy napon úgy ütött oda a magyar hazaszeretet acél kalapácsával, hogy az eddigi téves vélemények szétporladtak és a szívek megpuhultak Beszédjében töprengt és kesergett, hogy e haza nem lehet független, nem lehet boldog, mert népei folytonosan pártoskodnak és torzsalkodnak a helyett, hogy közösen a haza ügyét munkálják. Pártoskodások dülnek még abban is, hogy ki a kormányparti és ki a függetlenségi párti? Szerinte ez helyesen is, a „függetlenség“ ez nem párt, az nem ellenzék, de igenis egy közös ideális eszme, mely kell, hogy minden magyar embernek párt- és valláskülönbőség nélkül szívet áthassa és karöltve ezen párteszmeért küzdjünk.

E szent eszme diadalára, a kölcsönös egyetértésre emeli poharát. Lelké a hazafiság tüze hevitette, gondolatait az ihlet adta, szavai pedig gyújtottak és lelkesítettek. Sok jeles tulajdonai között újabban volt alkalomuk ismét egyet felfedezni: egészséges és a mai kor ferdéségeit elítélő tiszta böles philosophiáját.

Dr. Kovács László városunk fiatal polgármestere kelt fel nyomban ezután és talpraesett ügyes pohárköszöntőjében Jurkovich Emilt, a beszercebányai tankerület tudós főigazgatóját, ki a banketten jelen volt, Bodor Istvánt, az ünnepi szónokot és a tanári kart, mint az ifjuság vezetőit éltette.

Erre Jurkovich Emil főigazgató válaszolt, ki örömeinek adott kifejezést, hogy a szép ünnepélyen jelen lehet és Rimaszombat város közönségével osztozhatik a hazaszeretet megünneplésében. Elteti a főgimnázium világi két elnökét Bornemiza alispánt és Kubinyi elnököt. Nagyon értékes és szép beszédje igen jó hatást keltett és meleg övátikokban részesítették a magas vendéget.

Kubinyi elnök ezután indítványozta, hogy régi szokás szerint a testvéregyesülethez, a polgári körbe küldöttség menesztessék. A küldöttség tagjaiul dr. Kovács polgármester, dr. Bernáth István orsz. képviselő, dr. Lichtschein Adolf, Pogány István tanfelügyelő, Szabó Elemér városi tanácsos és dr. Wallentinyi Dezső főgimnáziumi tanár választattak meg.

A polgári körből pedig Varga Lajos vezetésével Gábris Barnabás, ifj. Rábely Miklós és Kovács Zsigmond érkeztek.

Mindkét küldöttség elnöke lelkesen tolmácsolta a kölcsönös üdvözlést és ürtettek poharat a szabadság, egyenlőség és testvériségre.

A Polgári Olvasókörben.

Hazafias érzületől áthatva különös lelkesedéssel ülte meg a magyar szabadság nagy napját a Rimaszombati Polgári Olvasókör is. Mintegy 120 an jelentek meg a polgárság és az intelligencia köréből. A Hymnusz elhangzása után, melyet a Polgári kör alkalmi énekkara adott elő, a második fogás után szólásra emelkedett Horváth Zoltán főgimnáziumi tanár s a következő beszédet intézte az ünnepi közönséghez:

Tisztelt Uraim!

Legendás idők emlékezte tárul elénk a mai napon, olyan idők, a melyeknek egy évszázadban nem igen szoktak sokszor előfordulni.

Láncokat, rabigát széttrő hősök korszaka volt az, a mikor a szabadság szelleje végig lengett egész Európán és legutoljára Magyarországon állapodott meg és éltető fuvallata itt uralkodott leghosszabb ideig.

Hatvan esztendeje már ezen a tavaszon és még sem tudjuk elfelejteni, hogy ezen a napon született meg a szabadság. — nyilván azért jut újra meg újra eszünkbe, mert megszületett ugyan 60 esztendővel ezelőtt, de még hatvanadik esztendejében sem tudott a mi szabadságunk férfiává fejlődni, még most is sok hiba van neki.

Ha visszagondolunk a mi szabadságunk születésére: bölesőjénél azt látjuk, hogy mint a hősök korszakában szokás, nagy dolgokat vitt végbe a nemzeti lelkesedés és a szabadságért örömet elvetette, föláldozta magát az életet is. Ez igazán nagy dolog, tisztelt Uraim és anynyival inkább ünnepelehetjük ezt a hősies önfeláldozást, mert ilyent mi nem igen láttunk saját szemekkel. De akkor úgy volt! A magyar nemzetet nagyjai: költők, szónokok, államférfiak éveken át rázták tespedéséből és mint egy ember állott talpra a szabadságért felkészülő nép s volt, a ki az egész mozgalmat szervezte, a ki lángszavával el tudta ragadni a bonfiak szíveit, a kinek szavára elhozta áldozatát a haza oltárára férfiú és nő, gyermek és aggastyán s fölkel a haza védelmére, mikor Kossuth Lajos azt üzenté. Látom hadrendbe vonulni a meglett férfiakat, látom Kossuth szavára újra harcra állani a kifáradt obsitosokat, látom beállni a gyermekifjakat, köztük saját apámat, látom a külföldről hazaszökni a katonákat, a kiket haza hívott mindnyájunk közös édesanyja: a haza.

Legendás idők voltak azok: dörgött az ágyú, csatogott a kard s holtesteken át fújó paripák száguldoztak a kivívott diadalra. Hősieink harcoltak akkor a sokfejű sárkányokkal s tudjuk ma már, hogy ha összetartott volna a magyar, tudott volna tán győzni a kétféjű sassal egyesült északi óriáson is.

Ezeknek a hősöknek köszönhetjük az a szabdságot, a minek ma örvendhetünk és nem az ő hibájuk, hogy ez a szabadság 60 év alatt sem fejlődött teljessé.

Tisztelt Uraim! 60 évvel ezelőtt könnyen vették magát az életet, könnyen feláldozták az életet. Miért? Mert tudtak lelkesülni, mert teljes öntudatában voltak annak, hogy mivel tartoznak ennek a szegény magyar hazának. Pár évvel ezelőtt gyöngé másolata tűnt föl a hősies kornak, mert a veszedelem sem volt akkora, mint 48 ban s pár évvel ezelőtt, ezen a napon megjelentünk a Polgári körben mind, a kik e város falai között hazánk sorsát aggodalommal néztük, de azért a jövőben való bizalmunkat el nem veszítettük. Akkor csakhamar kiderült az ég s a béke napsugara ragyogott szét a dércsipe lombokon s azok uj virágzásnak indulhattak.

Most, tisztelt Uraim! könnyű vagy nehéz a helyzetünk, a mint vesszük. Könnyű annak, a ki csak magát tekintti, a ki előtt a haza sorsa, polgártársainak közös ügye közömbös dolog, az ilyen örülhet, hogy most a haza nem kívánja tőle az élet feláldozását, — de nehéz azoknak, a kik szívükön viselik a haza sorsát, a kik polgártársaik közös ügyét úgy tekintik, mint a magukét, mert ezek tudják, hogy most ugyan nem kell meghalni a hazáért, de élni kell a hazáért és ez szintén nehéz és mindennapos áldozat. A ki meghal, az addig érzi a fájdalmat, míg vére kifolyt, azután csend lesz és nyugalom s elveszi jutalmát ott, a hol mindnyájunk itélőbírája trónol a felhők felett. De a ki itt marad és itt él, itt küzd a közönyösséggel napról-napra, itt áldoz munkát, vagyont a hazának napról napra, az nagy áldozatot hoz a hazáért. Hígyjék el tisztelt Uraim, erre van most szüksége ennek a hazának, hogy legyen minél több olyan fia, a kiből él Kossuth Lajos áldozatkész, munkás, erélyes, öntudatos szelleme, a kik kivívják azt, a mit most ki lehet vivni, s ha megerősödött, megizmosodott e nemzet, akkor majd könnyen kifejlődik férfiúvá az a hatvan éves, de még mindig fiatal szabadság. Legyünk meggyőződve, hogy az a nemzet állandóan szabad, a melyik gazdaságilag, vagyoniilag független. Ilyen munkásokat, lelkes, öntudatos munkásokat adjon nekünk minél többet a mi Istenünk, hogy gazdaságilag megerősödve, szabadságunkat biztosan elérhessük!

Éljen közöttünk Kossuth apánk öntudatos, munkás szelleme, éljen a magyar szabadság!

A beszéd, melyet közbe közbe is gyakran szakított meg a közönség helyeslése és éljenzése, mely hatást keltett, s reá egy szívvel, lélekkel hangzott föl: „Hazának rendületlenül légy hiva őh magyar!“ s majd Petőfi „Talpra magyar“ ja.

A márcziusi nagy nap emlékezetének és eszméinek, valamint az ünnepi beszéd gondolatának hatása alatt az est folyamán többen emelkedtek szólásra Részletesebben nem áll módunkban e beszédekkel foglalkozni; csak a következő mozzanatait említhetjük föl az ünnepségnék:

A kör érdemes elnöke idb. Rábely Miklós köszönetet mond az ünnepi szónoknak.

Márkus László a nemzetközi szociáldemokraczia részéről fel-feltűnedező veszedelmes jelenségekre kitérve kéri: Isten áldd meg a magyart! — de erre az áldásra méltóknak kell lennünk. — Szabó István mészáros a széthuzás következményeire s áldatlan voltára figyelmeztetve mondja: szövetkezésben az erő; tömörüljünk! — Gaskó János visszatekint a kör szomorú múltjára s azokra ürti poharát, kiknek tevékenysége virágzásra jut-tatta e kört, különösen Rábely Miklósról és Rónay Gyulára.

A lelkes ünnepség és hangulat közepette érkezett meg a Polgári Olvasókörbe a testvéregyesület, a Rimaszombati Kaszinó több tagu küldöttsége. Szónokuk Bernáth István képviselőnk rámutatva a közös célra, mely e két egyesületet létrehozta, a közös törekvésekre, mely iránt kell, hogy egyforma lelkesedés hevítse a lelkeket — tolmácsolja a Kaszinó üdvözlését, — melyért a kör elnöke mond köszönetet.

Dr. Kovács László polgármester általános helyesléssel kísért beszéd után az iparos mesterekre s az ifjuságra ürt poharat.

Komáromy Géza tanár, városunk képviselőjét: Bernáth Istvánt, mint a munka emberét;

Szabó István a polgárság érdekét mindig szem előtt tartó polgármestert;

Kathona Géza pedig a vármegye főjegyzőjét élteti érdemeiért, miket magasabb helyen is elismertek.

Lukács Géza örömeinek ad kifejezést, hogy működése elismerésre talál, de azt tartja, hogy ő csak kötelességét teljesíti.

A hazafias ünnepség nemzeti dalok éneklésével lelkes hangulatban az éjjeli órákban ért véget.

Kath. Olvasókörben.

Szerényen, de szent lelkesedéssel s a múlt emlékeinek megfelelőleg ünnepelték meg a „Katholikus Olvasóegylet” tagjai március 15-ét. Több mint 50-en gyűltek egybe az olvasó-egylet nagytermébe, a hol ünnepélyes egybekötött vacsora volt. Magnyitónak a Hymnuszt énekeltek a közszereplőnek örvendő Uthy Antal kántor harmónium kísérete mellett.

Az ünnepi beszédet *Bencsik Sándor* hittanár tartotta; ki mély érzéssel, tüzzel, szent lelkesedéssel a következőképen fejtegette a napnak nagy jelentőségét:

„Ünnepeljünk, szerény összejövetelünk ezéjla — ugymond — tanubizonyosság tétel arról, hogy mi tisztelettel, mely bensőséggel, elismeréssel tekintünk azon korra s annak munkáira előtt mint hősök előtt hődotlat meghajlunk. Ünnepelésünk illeli azokat a nagy embereket, a kik a kor szavát megértették. Azt a lánglelkű költőt, a ki talpra állította a nemzetet. Azt az elbűvölő szónokot, a ki szent lelkesedéssel kormányozta hazáját, azokat a dicső vezéreket, honvédeket, a kik közül egy sem volt kiesiny. S helyesen mondja a költő:

„Mintha nap volna mindenik,
Óly tündöklők e szellemek.
Tündöklők, mert a dicsőség
Sugármezébe öltözöktenek.”

De ünnepélyünk ezéja másrésztől az, hogy a nagyok példáján lelkesedve, buzdulva szent fogadást tegyünk, hogy mi is hasonló hű fiai leszünk hazánknak, nemzetünknek, hogy lelkesedve sorakozunk lobogóink, zászlónk alá, a melynek hármass színe szívünkhez, lelkünkhez szól. Igen, piros színe a honfiai hűség, szeretet s az ezer év óta kihullott honfi vér jelképes beszéde, mely felszólít, hogy szeressük e sokat szenvedett hazát egész valónkkal, szeressük égbetörő bérceivel, erdő koszorúzza hegyeivel, dús kalászt ringató délibábos rónáival Népével, annak szokásaival, dicső múltjával, jelenével, jövőjével, emlékeivel, sirhantjaival, hol őseink nyugosznak. Szeresd:

„Mert e kívül nincsen számokra hely,
Aldjon vagy verjen sors keze,
Itt élmed s meghalnod kell.”

Tiszta, mocskotalan, fehér színe arra int, azt beszéli hozzánk, hogy a magyar jellemzilárságot, erkölcsösséget, vallásosságot örizzük, mert a minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs.

Zöld színe a remény színe, a honfi szív reménye, mely erőt ad, hogy soha ne esüggdjünk, mert hisz „jönni fog, jönni kell egy jobb kornak, mely után hőima epedez százazrek ajksán.” Mert beteljesül, be kell teljesedni a nagy Szécsényi mondásának: „Magyarország nem volt, hanem lesz.”

Majd *Széman* Endre prépost-plébános mély gondolattal s hazafias érzelmmel telt beszédében a 48-as honvédekről emlékezik, azokról a névtelen hősökről, félistenekről: a kik mindent áldoztak, hogy mindent veszítsenek. Meleg szavakkal üdvözlé a jelenlévő *Teleki* bácsit, a 48-as honvéddörmentest, ki örömkönyek közt mond hálás köszönetet a valláskülönbség nélkül tisztelt, s közszereplőnek örvendő főpapnak.

Még az egylet tagjai közül többen emelkedtek szólasra, éltetve a kör egyes kitünőségeit, közöttük elsősorban *Széman* Endre prépost plébánost, mint az egyletnek díszelnökét. Majd több hazafias dal és a szózat elnéklése után az ünnepély véget ért. De nem ért véget a jó kedély, mely az ünnepüket annyira felvillanyozta, hogy csak az éjjeli órákban tértek nyugalomra.

Rimatamásfalán a Petőfi-egylet vasárnap délután megtartott hazafias ünnepélyén mintegy 4—500 főből álló közönség vett részt. A Hymnus elnéklése után *Farkas* Zoltán az egylet díszelnöke meleg szavakkal kérte fel dr. *Walentinyi* Dezső főgimnáziumi tanárt az ünnepély megnyitására. Dr. *Walentinyi* Dezső nagy figyelem között szölt, tartalmas, szép beszédben emlékezett meg a nagy idők folyásáról és a szép eredményről, melyet ezek, a régente jobbagyfalú: Tamásfal felvirágzására gyakoroltak. Majd lendületes szavakkal méltatta a tiz év óta fennálló Petőfi-egylet hazafias működését, lelkesen üdvözlötte a megjelenteket, megnyitotta az ünnepélyt. Elénk éljenzéssel fogadott beszéde után ifj. *Andrik* János hatásosan szavalt a Nemzeti dalt, *Batta* Bálint VII. oszt. tanuló alkalmi beszédet mondott s *Andrik* János az egylet munkás elnöke bezárta az ünnepélyt, mely a Szózat elnéklése után véget ért.

Nagyroczén. A szent szabadság hajnalhasadását a márciusi nagy napok 60 éves évfordulójának emlékéért Nagyroczé városa igen impozánsan ülte meg. A kora reggeli órákban fellobogózták a várost, majd délután résztvett a város közönsége a felső kereskedelmi iskola által a polgári iskola közreműködésével rendezett igen szép ünnepélyen, melynek egyes számai, különösen a *Szivák* János tanár által igen korrektil betanított ének-számok a közönséget lelkes éljenzésre, tapsra ösztönözték. Mindenki az ünnepélyről meghatva, lelkében maradó emlékek távozott. Este a várost kivilágtították, majd a város és a magyar kaszinó által rendezett társas vacsorára gyűltek össze nők és férfiak vegyesen oly szép számban, mint eddigelé soha. Ott volt mindenki, a mi tekintve a Nagyroczén 3 éven át dúlt társadalmi egyenletlenségeket, igen fontos esemény s most már ezek után erősen hiszszük, hogy a polgármester választás alkalmával is megnyilatkozott békés hangulat meghozza Nagyroczének végre ismét a nyugalmat. Az est díszszónoka *Gyulay* Sándor, a felső kereskedelmi iskola igazgatója igen szép és magasztos szavakkal esetelte a március 15-iki eseményeket. Mondott még beszédet *Beliczký* Gusztáv r. k. plébános, *Hoznek* Lajos ág. h. ev. lelkész és id. *Mihalik* Dezső, a ki a nőkre igen élmés és kedves tésztot mondott. A fiatalág a vacsora végeztével táncra perdült s a közönség csak a reggeli órákban oszlott szét.

Jolován a „Korona” díszterme fogadta be a hazafias közönséget d. u. 5 órákor. Az ünnepélyt *Liptai* János tanító vezetése mellett a vegyes kar: „Nemzeti imája” és *Eröss* Soma üdvözlő beszéde nyitotta meg *Hoffmann* Lenke: Lampért Gáznak „A magyar ifjakhoz” cz. költeményét hatással — sikerrel szavaltta. „Március 15” színijátékban *Eröss* Juliska, *Piroska*, *Károly* és *Ledniczký* István szerepeltek: *Basilides* Mariska zeneakadémia növendék „Magyar egyvelegével” lelkésített s ért el sok tapsot. *Remenyik* Lajos szavaltata s az ifj. egyesület „Ha-

zámhoz” cz. férfi kara zárta be az ünnepélyt. Este ugyanott közös vacsorára gyűltek egybe — a kik előtt *Baltazár* János ev. lelkész a Kossuth serleggel kezében — gyujtó — a szívek s az elmékhez ható — költői szárnyalású beszédet intézett. Az estélyt — szavaltat és dal — majd táncz tette kellemessé

Garamszécsen. A garamvölgyi állami iskolai tanítótestület fényes, szép ünnepélyt rendezett március 15-én. Ez az első nagyobb szabású nyilvános szereplése a testületnek, ezzel is tanujelét adta, hogy a tanítósság hivatása magaslátán áll és exponált állomásán dicsőre méltóan megállja helyét. A garami tanítósság sikerdús munkáját mindig figyelemmel kísértük s örömmel kous-tatáhatjuk, hogy a tanügy terén kifejtett munkásságukon felül künn a társadalomban is óriási tevékenységet fejt ki. A társadalom összetartása és az egyöntetű működéssel nagyon szép eredményeket mutat tel.

Az ünnepély *Garamszécsen* volt és este 6 órákor a Hymnus elnéklésével vette kezdetét az állami elemi iskolában. Azután *Bihary* István, lapunk belmunkatársa lépett a pódiumra és tartalomdús, lendületes beszédben méltatta a nap jelentőségét. A lelkes tüzes hangu beszédért kedves ovációkban részesítette a közönség a szónokot. Majd a tanítói vegyes dalkar lelkésítette tovább Szotyori: „Talpra magyar” jával a hazafiakat. Kedves volt a *Bartucz* Ferenc által recitált Vargha Gyula: Odája; s a kedves szavallatot tappsal honorálta a lelkes közönség. Ötödik pont *Bihary* Nórája volt, hegedűn *Borbás* János, zongorán *Rozgonyi* Amália által előadva ritka szép precizitással visszavarázolták a régi, dalás, harcos idöket, könnyet csalva a hallgató szemébe *Kiss* Márton szavaltta ezután *Prém* József: „Március 15-ike” cz. gyönyörű alkalmi költeményét, előadásában anyi lelkesedést öntve, hogy a hallgatósság alig tudott eltelni a ritka élvezettől. Majd *Pravlik* Mihály, *Borbás* János, *Bartucz* Ferenc, *Szilágyi* József, *Király* Sándor és *Zsoltvay* Győző adták elő *Beresényi* nótáját s eztet a szép zeneszámot is tappsal honorálta a műélvező közönség. Majd *Zsoltvay* igazgató vezetése mellett népdal egyvel get adott elő a tanítósság vegyeskara s azután *Themleitner* Gizella szavaltta el bájosan *Farkas* Imre *Czinka* Panna cz. költeményét. Bizony bizony a szavallat nem egy lelket hatott meg s nem egy szem telt meg könnyel. Kitérő taps volt a jutalom a kedves szavallatért. A tizedik pont „Rakóczy keserője volt” a férfikar által előadva, majd *Rozgonyi* Amália, a *Liszt* Ferenc „Rapsodia”-ját adta elő zongorán oly művészettel és akkora zenei tudással és technikával, a mely a legkényesebb igényeket is magával ragadta. Lendületes és minden tekintetben precíz volt *Szilágyi* Endre szavallata, valamint a zenekar által előadott Kossuth induló is. Az ünnepélyt a Szózat zárta be.

Este 8 órákor társas vacsora volt, melyen felköszöntöket mondak: *Bihary* István, *Golda* János r. k. főesperes, *Schröder* Gyula vagyári főigazgató, *Jóó* György tanító. — Este 10 órákor kezdődött a táncz, mely kivilágoskivirradtig tartott. Egy jelen volt.

Susányban a községi lakosság nagy érdeklődés mellett ünnepelte meg a szabadság évfordulóját; volt több szavallat, ének s *Paulovszky* Pal tanító szép és tartalmas ünnepi beszédet mondott, melyet nagy figyelemmel hallgattak.

A helpai állami iskola tantestülete a szabadság nagy napjának emlékére lelekemelő iskolai ünnepélyt rendezett, melyen az iskola gondnokságán kívül a község értelmisége és a lakosok igen nagy számban vettek részt. Az ünnepélyt *Borbás* György, plébános s gondnoksági elnök által tartott isteni tisztelet előzte meg, melyen az iskola ifjusága nemzeti lobogó alatt jelent meg s az isteni tisztelet után a „Hymnus” énekelte. Az ünnepély az óvodában kezdődött énekekkel s szavallatokkal; majd az iskolai ünnep tartatott, melyen *Cziniczik* Nándor állami iskolai igazgató által tartott s a nap nevezetessé get méltató lelkes beszéde után osztályonként 4—4 szavallat, közbe hazfias énekekkel felváltva következett. Öröm volt hallgatni a garami töt gyermekek magyar beszédét s hazafias szavallatait, miből világosan látható volt, hogy az iskola működése fontos missiója teljesítésének irányában fokozatosan halad. A tárgysor után *Borbás* György gondn. elnök kérve egy a gyermekeket mint a jelenlevőket a hazafias érzelmek ápolására, szíves szavakkal megköszönte az oly nagy számban egybegyűltek megjelenését, valamint a tantestületnek az ünnepély előkészítése körül kifejtett buzgóságát, a mivel az ünnepély a „Szózat” elnéklése után véget ért.

Martonházán a polgári olvasókör tagjai este 7 órákor az olvasókör helyiségében tartottak hazafias ünnepélyt, melyen elnöki megnyitót tartott *Liczei* János elnök. A nemzeti dalt szavaltá ifj. *Irvicz* András. Az ősz költő látomását szavaltta *Haasz* Anna. Ünnepi szónoklatot nagy tetszés mellett *Honétzy* Pal lelkész mondott, s ugyancsak alkalmi beszédet mondott: *Zimann* Ede. „Egy gondolat bánt engemet” szavaltta *Barna* Lajos „Nemzeti zászló”: szavaltta *Deák* Zuzsika. Közben hazafias dalokat adtak elő *Balog* Gyula kántortanító ügyes vezetésével.

Nyustján és Likéren az iparosok rendeztek szép és lelkes ünnepélyt, melyen *Bosánszky* István mondott megnyitót. *Pataki* Pal tartott felolvasást, *Bán* János, *Mocznik* Emma és *Kiskovits* Antal szavaltak, *Franczisz* czi Bertuska czimbalmon. *Petrivalszky* Gyula hegedűn adott elő kurucz nótákat. Este sikerült és lelkes hangulatban lefolyt közvacsora volt.

Lubényban az evang. népiskolában hazafias gyermekünnepélyt rendeztek, melyen ifj. *Novák* Sámuel fiatal tanító szép beszédben magyarázta meg a nap jelentőségét, majd hazafias szavallatok és dalok voltak, az ünnepély után körmenet.

A kaszinó rendkívüli közgyűlése.

Megirtuk lapunk múlt számában, hogy a kaszinót milyen kitüntető szerenese érte, mikor vármegyénk nemeslelkű s jótékonyágában párját ritkító főura: gróf *Andrássy* Dénes 3000 koronás alapítványai tagjai közé lépett.

A kiváló főur ezen elhatározása nagyjelentőségű azért is mert ezzel világosan és félre nem érthetően dokumentálja azt, hogy a kaszinó intenczióival egyetért, irányát s a társas élet erősítésére, élénkítésére és az ösztartás szilárd alapjának megvetése érdekében kifejtett működését helyesli.

A kaszinó rendkívüli áldozatkésztsége, rendkívüli intézkedést tett szükségessé, mert az alapszabályok hiányos intézkedése folytán meg kellett találni a helyes formát, melyben a kaszinó — immár rendes tagjai sorába a választmányi ülésen felvett új tag áldozatkésztségeivel szemben — hállját és köszönetét is kifejezhesse.

A választmány *Kubinyi* Aladár curiai bíró, elnök javaslatára egyhangulag kimondta, hogy rendkívüli közgyűlés elé terjeszti az indítványt, mely szerint gróf *Andrássy* Dénest válassza meg a közgyűlés a kaszinó dísztagjává.

Az erre vonatkozó indítvány így hangzik.

A rimaszombati kaszinó rendkívüli közgyűlése őszinte örömmel fogadja az elnök azon bejelentését, hogy *Gömör*vármegyének nagynevű főura, *Andrássy* Dénes gróf a kaszinó rendes tagjai sorába lépett: hálás köszönettel azon bejelentést is, hogy a jótékony emberbarát örök tagsági alapítványként 3 drb. összesen 3000 korona névértékű magyar korona járadékkötvényt adományozott a kaszinónak.

Mint hogy pedig a közgyűlés a felolvasott alapítványozó levélből arról győződött meg, hogy a nemes grófnak e megtisztelő elhatározása önmagától született az ő társadalmi életünk bajait jól sejtő szívében és ezek orvoslásában jobbjainkkal egyetértő lelkében:

minthogy a nagybecsű levél szavai szerint „önkéntes” belépésével elhatározásával dokumentálni kívánja, hogy kaszinónk intenczióit, törekvéseit mindenben helyesli s azon irányzattal egyetért, mely azt tűzte ki feladatául, hogy az összetartást minél szélesebb körre kiterjesztve általánosítsa és állandósítsa;

s minthogy ez elismerő nyilatkozatával és önkéntes tényével a kaszinónak etikai súlyát és anyagi erejét épen a legvalóságosabb időben és a legmegfelelőbb módon hathatósan megnövelni szives volt;

mindezek alapján a közgyűlés egyetértő helyesléssel csatlakozik a választmány felolvasott indítványához és *Andrássy* Dénes gróft kaszinónk rendes tagját általános és meleg lelkedéssel a rimaszombati kaszinó örökös dísztagjává választja meg.

A rendkívüli közgyűlés folyó hó 15-ikén délután *Kubinyi* Aladár elnöklésével nagy érdeklődés mellett folyt le, s azon a fenti indítványt egyhangu lelkesedéssel elfogadták s *Medveczky* Sándor igazgató indítványára elhatározták, hogy a dísztaggá választást díszesen kiállított okmányon közlik a nemes gróffal s az oklevelet *Kubinyi* Aladár vezetésével, *Bornemisza* László alispán és *Kubinyi* Andor kir. tan. pénzügyigazgató fogják alkalmas időben küldöttségileg a grófnak átuyujtani.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Meghívó

A „Gömör Kishontvármegyei magyar közművelődési egyesület” 1908 évi március hó 26-án délután 3 órákor Rimaszombatan a megyeház kistermében tartja rendes évi közgyűlését, melyre czimzettet tisztelettel meghívom.

A gyűlés főbb tárgyai:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés az egyesület múlt évi működéséről.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése.
4. Az 1908 évi költségelirányzat megállapítása.
5. Indítványok.

Rimaszombat, 1908 évi március 16-án.

Fáy Gyula, főispán, egyesületi elnök.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megujtítani, mint a hátralékos előfizetést ki egyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Vármegyei közgyűlés. Vármegyénk törvényhatósága folyó hó 26—27-én tartja rendes tavaszi közgyűlését, melynek hatalmas tárgysorozata van, amennyiben a pöttárgysorozatban 117 elintézés alá kerülő tárgy van feltüntetve.

Eskütétel. A bíróság legutóbbi előlépett tagjai folyó hó 19-én tették le az esküt a helybeli kir. törvényszék elnöke és tanácsa előtt.

Megerősítés. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter 23128—908. sz. a. kelt leiratával *Radvány* István kir. tanácsosnak a kamara elnökévé, *Koos* Soma kir. tanácsos *Pfliegler* Ferenc kir. tanácsosnak a kamara alelnökeivé törtent megválasztását megerősítette.

Hatvanadik születésnap. Március 15-én ünnepel 60. születése napját Nagyroczén *Mihalik* Dezső Kőburg herczeg főúgyéze Csaldí körében felkeresték őt barátai teljes számmal, ott volt Nagyroczé intelligenciájának színe-java, a polgárság, s üdvözlöttek igen sokan a vidékről s távolból. Hatvan évére büszkén tekinthet vissza, hazafias érzületét, sokoldalú munkásságát dicséri az, hogy a magyarság Nagyroczén diadalra jutott. — Iskolai, társadalmi, általában minden téren kifejtett tevékenységét nemcsak Nagyroczén, de a megyében s annak határain túl általánosan ismerik. Most, hogy születésének 60. évfordulóját ünnepelte, ünnepelte őt a város is, a mit a házánál megjelent igen nagy számú tisztelgők, köztük a polgárság küldöttsége, fényesen igazol s így *Mihalik* Dezső családí ünnepe a város ünnepévé lett. A magunk részéről is üdvözlöljük a magyarság nesztorát 60. születése napján.

Folytatás a főlap 3-ik oldalán.

Eljegyzés Mult szombaton váltott jegyet *Alitza* Aladár dr. rozsnói járási szolgabíró Kövestelken (szabolcs megyei) *Garass Jolánkával, Aranyossy Garass István* tiszkeszi földbirtokos és neje kedves leányával.

Felolvasás A helybeli polgári olvasókörben f. hó 29-én vasárnap délután 3 órakor *Bihary István* segédtanfelügyelő a „magyarság és a szocializmus” czimmel érdekesnek ígérkező felolvasást tart. — A főgimnáziumban ma szombaton d. u. vetített képek kíséretében az olaszországi tavakról tartottak érdekes felolvasást *Loysch Ödön* igazgató és *Pasztory Gyula* főgimnáziumi tanár.

Kögyűlés Folyó hó 8-án tartotta a helybeli „Kath. Olvasó Egylet” évi közgyűlését, melynek tárgyát képezte az új tisztviselők megválasztása is. Elnöknek *Váry János* áll. el. isk. tanító alelnöknek *Koreny Pal* mázárós, titkárnak *Bencsik Sándor* hittanár, jegyzőnek *Kollányi László* p. ü. irodatiszt, háznagyának *Kukla István* festőmester, pénztárnoknak *Diczky Pál* esztiadmestert választották. Az új vezetőség tiszteletére vasárnap, azaz folyó hó 22-én este 8 órakor közvácsora lesz.

Eljegyzés Primóci *Szentmiklóssy Antal* eljegyezte magurái *Pasku Klára* urleányt Kolozsváron.

Halálozások. A helybeli mentelep tisztje: gróf *Hoyos György* főhadnagy nejét: *Vitéz Ilonkát* mély gyász érte, amennyiben édes anyja: az Abauj-Tornavármegyében széles körökben köztisztviselők és szeretetnek örvendett nyitraiváncái *Vitéz Viktorné* szül. krasznikvajdai *Szentimrey Irma* folyó hó 18-án Éperjesen hosszas betegség után 53 éves korában elhunyt. Hült tetemetét Mészára szállították, hol folyó hó 21-én nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra. Az elhunyt a városunkbeli előkelő *Farkas* családdal közeli rokonságban volt, s halála széles körökben kelt fájdalmas, igaz részvéteket.

Benkár Géza murányi állomásfőnököt és nejét súlyos gyász érte, amennyiben két éves kis fiuk *Zoltán* a mult héten szülei és nagyanyja *Benkár Józsefné* mély bánatára elhunyt. Nagy részvét mellett temették el a kis halottat.

Majomy Béla fodrász, *Majomy József* polgártársunk fia — ki régóta betegeskedett s csak néhány hónap előtt nőtült — f. hó 20-án hosszas szenvedés után 23 éves korában elhunyt. Ma vasárnap délután temetik.

Ministeri jutalmak. A m. kir. kereskedelmiügyi miniszter a hisnyói iparostanonc iskolának 500 kor., a dobsinainak 400 kor., a jolsvainak 1200 kor., a ratkóinak 800 kor. államsegélyt, a rimaszombati iparos segédek továbbképző tantolyam részére pedig 450 kor. államsegélyt utalványozott.

A „**Három Rózsa**” épület bontásához immár hozzáfogtak s f. hó 16-án bevonult a kömveslegények és mások serege az épületbe, a csákányok megkezdtek munkájukat, s remélhető, hogy rövid idő alatt megváltozik az ócska Rózsa képe s egy modern esinos szálló épületének körvonalaiból bontakoznak ki a szemlélő előtt.

Véres márciusi ünnepély. Lubény községben f. hó 15-ikén a Weisz téle vendéglőben találkozott több magnezit gyári horvát bányász a falu 15-ik ünnepi polgáraival. Ivásközben annyira összeszólkáltak a mulató elemek, hogy *Mihócsik Márton* községbeli lakos hasba szurta *Prpits Marko* nevű horvát munkást, aki 4 gyermek atyja. Ugyanakkor a horvát munkások egyike *Szloszjar János* belényi lakos oldalába mártotta a kését. A késelőket a megjelent esendőrok vették oltalmukba. Prpits f. hó 17-én beszállították halálos sérüléseivel a helybeli kórházba, hol másnap meghalt. A bíróság a nyomozást elrendelte, s a hullát f. hó 20-án az orvosok felboncolták.

A gyermekvédő liga megalakítása Tornalján. Az egész ország területére kiterjedő azou nemes czélú mozgalom, mely az árva és elhagyott gyermekek segélyezését és felnevelését tűzte ki programjául. Tornalján is élénk visszhangra talált. Ugyanis a nagy nemzeti ünnep napján, f. évi március hó 15-én alakult meg Tornalján egy kettős ad hoc bizottság, a mely az április hó 2. és 3. napján megtartandó országos gyermeknapokon tervbe vett gyűjtés szervezését tűzte ki feladatául s a mely bizottság a kitűzött czél érdekében megkezdett működését a jövőre is kilitásba helyezte. A kettős bizottság egy hölgy és egy férőbizottságból áll. A hölgybizottság elnökévé a Tornaljai Kaszinó helyiségében megtartott alakuló gyűlésen megjelent nagy-zámu hölgy és férő résztvevők özv. *Tornallyay Dezsőné* urasszonyt, jegyzőjévé *Kubinyi Zoltán* szolgabírót, a férőbizottság elnökévé: a mozgalom kezdeményezőjét és vezetőjét, *Hevessy Betalan* földbirtokost, társelnökévé: *Szentmiklóssy Béla* főszolgabírót és *Csabay Pál* esperest, jegyzőjévé: *Goldblatt Géza* dr. körorvost és *Facsinay István* községi jegyzőt választották meg. A lelkesedéssel megindult mozgalom biztató sikerrel kecsgetti a kettős bizottság működésének eredményes voltát.

Itt vannak a szalonkák. A rozsi időjárás folytán későbbben mint rendszeren végre valahára megérkeztek a hosszú csőrűek. Az első két szalonkát ifj. *Szontagh Zoltán* felelő szolgabíró hozta aggatékra a gesztetei vágásterületen. Tegnap este már városunk határában is hallottunk egy pár puskát szót, s ezzel megkezdődött a szalonkázás vadászaink nagy öröme.

Öngyilkos szabósegéd. Szomorú befejezést nyert f. hó 16-ikán este egy jobb sorsra méltó fiatal ember élete. *Jénei Gyula* 25 éves katonaviselt szabólegény, kit az iparban kiváló ügyességeért, szorgalmáért és jó modoráért gazdája *Tomay Alajos* is megbecsült, s társai szerették. f. hó 16-ikán este forgópisztolyal halántékra lötte magát s szörnyet halt. A legény szerelmes volt egy fiatal leányba, s tetté a leány szülei lakása mellett az udvaron követte el. Hogy mi volt tettének oka, azt senki sem tudja, mert levelet nem hagyott hátra. F. hó 18-án temették a kórház halottas házából nagy részvét mellett.

Halálos szerencsétlenség. *Halpán* f. hó 13-án a hercegi uradalmi erdőben szálltak döntésével voltak elfoglalva a munkások, s egy nagy fa döntés közben *Mikolai Károly* 35 éves munkás jobb alszárára esett, úgy, hogy csontját darabokra törte s az egész lábat összeroncolta. A szerencsétlen embert f. hó 18-án a helybeli kórházba szállították, hol a lábát amputálták, azonban a nagyfolyú vérvesztés következtében az ember f. hó 20-án meghalt.

Nyomorat. Több esetben fordult elő, hogy városunkban a hivatalos fiókákat feltörték és pénzeket emeltek el. Most arról értesülünk, hogy egy fővárosi detektív időzött itt a tettes kinyomozása czéljából. Jól van a közel multban szintén egy detektív nyomozott, hogy a gyakori tüzesetek okozóit kikutassa.

Véletlen lövés. Klenöczon f. hó 17-én ifj. *Bencso Mihály* 17 éves fiatal fiu revolverével babrált, annak zárárt balkezevel tanulmányozta oly szerencsétlenül, hogy a fegyver elszült s jobb alkarjába hatolt a golyó. Kórházba szállították.

Baleset a gyárban. A helybeli konzervgyárban f. hó 17-én reggel súlyos baleset történt. A villamos osztályon a kereket tisztította *Szlatvinszky József* fiatal segéd oly vigyázatlanul, hogy kezét a kerek odakapta, s jobb keze mutatóujját elszakította.

A gazdák nem ülnek fel. Az irigy konkurrenzia ugylátszik semmitől sem riad vissza, csak hogy elhitesse a gazdákkal, mintha a nem impregnált répamag ép oly jó és kimagasló értékű volna, mint a *Mauthner* Ödön udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiába való erőlködés, hiszen azon gazdákat, kik már impregnált répamagot vetettek, se föl nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén egyedül hivatottak arra, hogy véleményyt formáljanak. És mert a vélemények rendkívül kedvezőek a konkurrenzia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel bírónak, mintha bizony a delikvens itélkezhetne a bíró fölött! Valóban a legfőbb ideje, hogy a konkurrenzia ily féktelen elfajulása ellen a földmívelési miniszter a leg sürögősebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával.

Tartalékosaink figyelmébe. A Losonezon állomásozó 25-ik gyalogezrednél a tartalékosok és póttartalékosok ez idei tavaszi gyakorlatait április, május és június hónap fogják megtartani. Es pedig a tartalékosokét május 18—30-ig, a póttartalékosokét pedig március 28-án, április 9-én és június 1—13-ig.

Verekedő muzikusok. A Serke és Simonyi között vezetó országuton f. hó 18-án *Danyi Géza* és *Oláh Ignác* zenészek együtt mentek s bizonyára sok volt az itókából bennök, összeveszték, s Oláh a cimboráját *Danyi Gézát* úgy elverte, hogy az összeesett az uton. Mire magához tért 10 korona tartalommal pénztárczája is eltűnt. A sérültet a kórházba szállították.

Sorozás. Nagy az élénkség városunkban a mult hét óta, folyik a sorozás, s a koresmárosok jó időket élnek, mert a sok vidéki nép csak úgy özőnlük be a városba, s a legények, kik a sorozó bizottság elől kikerülnek — egyik örömeiben, másik bánatában — legelső megállóhelyül a koresmát keresi fel s menten leissza magát. Azlán a duhaj ordítás közben halad végig a városop. Mult héten befejezést nyert a rimaszombati járás, s e héten a rimaszécsi járás hadkötelesei állottak a sorozó bizottság előtt, melynek katonai tagjai a következők: *Fischer Oszkár* alezredes, *Hauser Sándor* őrnagy, dr. *Schürger József* és dr. *Popu Flavius* ezredorvosok, *Gat-taringer Károly* főhadnagy, *Braun József* hadnagy. Polgári részről elnök volt eddig *Lukács Géza* vármegyei főjegyző, orvos dr. *Meskö Miklós* vármegyei tisztí főorvos. A rimaszombati járás állítási eredménye ez volt: 680 állítás kötelezett közül törvénytelenül távol maradt 200. Állítottatott 480 ember. Besoroztatott ujoncz: 116, póttartalékos 29 összesen 145 (30%) visszahelyeztetett 225, fegyverképtelennek minősítettet 101, töröltetett 4 nyomorék, kórházba utasítottatott betegség megállapításáig: 5. A rimaszécsi járás eredményére nézve csupán annyit tudunk, hogy 121 ujoncz és 22 póttartalékos lett besorozva.

Halálos végű szívódás. Göcson folyó hó 13-án *Palaczko György* és *Szklénár József* összeszólkáltak, s annyira mentek a szívakodásban, hogy *Palaczko* nekiesett *Szklénárnak* és ezt fejbeverte, állkapcsát összetörte, úgy hogy *Szklénár* néhány óra mulva meghalt. Folyó hó 17-én felboncolták a hullát dr. *Zehery István* és dr. *Adriányi János* orvosok az *Aranyossy Béla* járásbíró és *Pengyigy Lajos* kir. ügyész jelenlétében. *Palaczkót*, ki hir szerint emberölésért néhány év előtt munkácson ült fogságban, letartóztatták.

Uj egylet. A Meleghegyen alakult „Magyar olvasókör” f. évi március hó 15-én tartotta meg táncmulatsággal egybekötött megnyitó ünnepélyét. Az ünnepély d. u. 1/3 órakor kezdődött; az ünnepélyt *Matheidesz Sámuel* ev. tanító, az olvasókör elnöke szép és megható beszéddel nyitotta meg, azután ifj. *István Pál* Petőfinek a „Talpra magyar” — *Kovács Sándor* az olvasókör jegyzője Petőfinek a „Nemzethez” — és ifj. *Nadok János* Dura Máténak a „Hazaért” az költeményét szavalták, s közben az ifjuság hazafias dalokat énekelt. A táncmulatság a kedvezőtlen idő daczára is fényesen sikerült; összes bevétel volt 81 kor., kiadás 43 kor. 22 fil., tiszta maradvány, mely a kör alap javára fordítottak: 37 kor. 78 fil.

A bánrövei vasuti katasztrófa. Mint *Kassáról* jelentik, a kassai kir. ítélőtábla büntetőtanácsa folyó hó 10-én foglalkozott a mult év február 7-én Bánröve állomáson történt vasuti szerencsétlenséggel, mely több utas sérülésével és jelentékeny vagyon pusztulásával járt. A rimaszombati törvényszék *Bánkvi Béla* felügyelő. *Toth Béla* kocsivezetőt és *Jancsó János* váltóórt vonta felelősségre kötelességük elmulasztása miatt, kik ugyanis a szerencsétlenség okozói voltak. Az első itélet felebbezés folytán a kassai kir. ítélőtábla elé került. A tábla mindhárom vádlottat 100—100 korona pénzbüntetéssel sújtotta, míg a mellékbüntetést, a hivatalvesztést elejtette. A három vádlott egy évi felfüggesztés után most visszanyeri hivatalát.

Kiadó lakás. Egy kisebb három szobás lakás (Losonezy utca 13. szám alatt) a hozzá tartozó konyha, kamara és más mellékhelyiségekkel együtt folyó év május 1-től bérlő kiadó. Ertekezhetni az ugyanott lakó tulajdonos: özv. *Stelkovich Istvánnal*.

Homeopata orvos.

1-3.
Sok, a homeopata gyógyításmódban bizó betegnek teljesül az óhaja e vidéken, mivel a keresett
■ ■ sárospataki homeopata orvos: ■ ■
Dr. Katona Mihály,
betegseinek kért-re, Miskolczon Verőcezy-utca 4 ik szám alatt rendel minden hétfőn a hozzáfordulóknak.

Uj szabó-üzlet.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség tudomására, hogy több évi távollét után és Budapest legelső szabóműhelyeiben szerzett ismeretekkel gazdagodva Rimaszombatba — szülővárosomba — visszaérkeztem és itt egy

angol uriszabó műhelyt nyitottam és azt a saját nevem alatt (**Kohary-utca 21. sz.**) önállóan fogom vezetni.

Készítek a mai kornak megfelelően mindenféle divatos **utcai-, szalon-, sport- és diszöltönyöket**, valamint divatos **női felöltőket** is.

Elvállalok a szabóság szakmájába vágó mindenféle különleges munkát is; a legdrágább öltönytől a legolcsóbbig izlésesen és divatszzerűleg kiállítva.

Kérem ennélfogva a nagyérdemű közönséget, sziveskedjék adandó alkalommal szolgáltatásomat igénybe venni; — biztosítom munkám szolid, kifogástalan és divatos kiviteléről, valamint azok mérsékelt áráiról.

A n. é. közönség pártfogását kérve vagyok teljes tisztelettel:

Rimaszombat, 1908. március 20.

SIMON LÁSZLÓ,
angol uriszabó.

Ajánlkozás.

■ Alolított tisztelettel hozom Rimaszombati város és vidéke n. é. közönségének tudomására, miszerint a

közüves ipar

önálló gyakorlására még a mult évben jogot szereztem, melynek alapján ajánlkodom házak javítására, átalakítására, festésére, továbbá betonozásra és egyéb a közüves ipar keretébe tartozó minden munkának pontos, kifogástalan és gyors elkészítésére a legmérsékeltébb árak mellett.

■ A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

Rimaszombat, 1908. február hó.

Czakó István,

6-8* közüves iparos.

Lakás: Losonezy-utca 61. szám alatt.

300—408. sz. — A rozsnói járás főszolgabírájától.

Pályázat körorvosi állásra.

Gömör- és Kishontvármegye rozsnói járásban **Csetnek** székhelyül Kisgenes, Sebespatak, Rekenyeu-falu, Kuntapoleza, Gacsalk, Hámosfalva, Martonháza, Rozsfalva, Nagyszabos, Szabados, Berdárka, Annafalva, Márkuska, Kisszabos, Geczelfalva, Restér és Pétermány községekbeli rendszerezett körorvosi állásra az 1886. évi XXII. t. cz. 82. §, illetve az 1876. évi XIV. t. cz. 144. § alapján pályázatot hirdetek.

A körorvos javadalmazása a folyó évi március hó 27-én tartandó vármegyei közgyűlés jóváhagyó határozatának fentartásával évi 2000 korona törzsfizetés, 600 kor. utiátalány és 300 kor. lakpénzben állapított meg.

A körorvosi látogatási díjakra nézve valamennyi község részéről a következő egyezségi ajánlat vétett:

A körorvos székhelyén az orvos lakásán által rendelésért 50 fillér, a havonként 1 szer minden községben teendő hivatalos látogatás alkalmával a községhezán teendő rendelésért 50 fillér, a beteg lakásán helyben vagy hivatalos látogatásokról a községben 1 korona, külön meghívásnál a fél által természetben adandó vagy megterítendő megfelelő fuvaron kívül nappal 2 kor., éjjel 4 kor. díjazás illeti meg a körorvost.

A megállapított utiátalányból fedezni tartozik a körorvos a hivatalos látogatások, himlőoltási és járványok esetén szükséges rendkívüli hivatalos látogatásokhoz szükséges fuvaroköltségeit.

A megválasztandó körorvos a községektől kiszolgáltatandó javadalmazáson kívül a „Concordia” vasgyár és bányatársulattól évi 200 korona tiszteletdíjat élvez.

A körorvos választása az 1886. évi XXII. t. cz. 83. § értelmében **Csetneken a községhezánál folyó 1908. évi április hó 6-án d. e. 10 órakor** megtartandó közgyűlésen fog megejtetni.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy az 1876. évi XIV. t. cz. 143. § ában előirt minősítésüket, valamint eddigi alkalmazásukat és illetőségüket igazoló eredeti okmányaikkal felszerelt pályázati kérvényeiket **hivatalomhoz folyó évi április hó 1-ig** nyújtsák be. Rozsnó, 1908. évi március 5-én.

2-3. **Nagy Elemér,** főszolgabíró.

Építők és vállalkozók szives figyelmébe.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy a jelenlegi **Három Rózsa** szállodát teljesen leromboltatom s ez épület különböző anyagait, nevezetesen: a bejárat feletti vas elővédő, az első és hátsó kapuk, az épületen lévő összes ajtók, ablakok és spaletták, a diszterekben és éttermekben lévő legfinomabb és legelőkelőbb gyárakban előállított fayence, Maidinger s különféle vaskályhák, az udvart körülövező emeleti sínezettel, vasrácsosattal ellátott folyosó egészben vagy részenként, az összes bádóg csatornák és minden a lerombolás folytán előálló és az új építkezéshez főlegesen anyagokat **igen jutányos árban eladom.**

Eladó még a diszteremben lévő **3 nagy csillár**, mely igen alkalmas templomok vagy nagy termek részére.

Kiváló tisztelettel:

GÖMÖRI EDE,

szállodatulajdonos Rimaszombat.

Kiadó lakás. 4-4

Egy kisebb, **három szobás lakás** (Szijjártó-u. 8-ik szám alatt) a hozzá tartozó konyha, kamara, veteményes kertecske és más mellékkeliségekkel együtt folyó évi **május 1-től** bérebe kiadó. Esetleg örök áron eladó. — Értekezni lehet: **Roxinay Györgyné** tulajdonossal. Losonci-utca 48 sz. a.

Gömörmezei nép- és ipar-

bank 1908-ik évi április elsejétől a kamatlábat

Allandó betétek után	4 1/2 % -ra
Nem allandó betétek után	4 % -ra
Ideiglenes betétek után	3 1/2 % -ra

leszállítja.
Rimaszombat, 1908. márczius 18-án
az **Igazgatóság.**

Fajtiszta, fehér orpington

tyúktojás darabja . . . . . 30 fillérért,
egy éves kakas darabja . . . . . 6 koronáért
kapható **Sárkány Károlynénál Csetneken** (Gömörmeze) 2-3

Kertész,

ki egy nagyobb konyhakert kezelésére kellő gyakorlottsággal bír és nős. azonnal alkalmazást talál. — Bővebb felvilágosítás nyerhető Rimaszombatban **Molnár Bálint** vármegyei kapustól.

Birtokbérlet.

Alulírott igazgatóság haszonbérbe adja a **gömörmezei balogvári hitbizományi uradalomhoz** tartozó s Rimaszécs vasúti állomás közelében fekvő

rimaszécsi gazdaságot

mintegy **4800 magyar hold kiterjedésben** egy bérlet keretében a **folyó évi október hó elsejétől kezdődő tizenkét egymásután következő évre.**

A bérletre vonatkozó szerződés a hercegi főintézőségél Rimaszécsen megtekinthető.

Ajánlatok — szóbeli vagy írásbeli megelőző tárgyalások kizárásával — **folyó évi április hó huszadikáig bezárólag alulírott igazgatósághoz kéretnek**, bérbeadó azonban fenntartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között — tekintet nélkül a felajánlott haszonbérre — szabadon választhat, bérbeadás pedig csak megfelelő ajánlat esetén jöhet létre. Közvetítők kizáratnak és nem díjaztatnak. A bérbeadó ingatlanok csak az alulírott igazgatóság által kívánatra kiállított megtekintési engedéllyel tekinthetők meg.

Fülöp Szász-Coburg-Gothai herceg Ő Fensége
Gazdasági Igazgatósága
Puztavaos (Pestmeze)
1-3 (Utánnyomás nem díjaztatik.)

Hirdetmény.

A **Tornaljai Takarékpénztár** közhírré teszi, hogy **1908. évi április hó 1-és napjától** a betétek után az alábbi kimutatás szerint fizet, a kölcsönök után pedig szed kamatot.

I. Betéteknél:

1. ideiglenes betétek után tekintet nélkül a betét összegére	3 %
2. Allandó betétek után:	
a) 20000 koronáig	4 %
b) 20000 koronán felül	4 1/2 %

II. Kölcsönöknél:

1. Váltóknál: a) 2000 koronáig	8 %
b) 2000 koronától 5000 koronáig	7 1/2 %
c) 5000 koronától 10.000 koronáig	7 %
d) 10 000 koronán felül	6 1/2 %
2. Nyílt hiteleknél: tekintet nélkül a kölcsönösszeg nagyságára	6 1/2 %
3. Jelzálog kölcsönöknél: a) 600 koronáig	7 %
b) 600 koronán felül	6 1/2 %

Tornalja, 1908. márczius hó 18.

A **Tornaljai Takarékpénztár igazgatósága.**

NŐI KALAP

Viszatérve fővárosi és külföldi bevásárlásaimról, márczius 14-én

üzletet nyitottam

Rimaszombatban, Kossuth-u. 23.

(Hollós-féle butor raktár mellett.)

A főváros és külföld legelőkelőbb divattermeiben hosszabb ideig tartó tanulmányaim és tapasztalatom reméltem engedni, hogy az, ki szükségletét nálam szerzi be,

minden igénye kielégítve lesz,

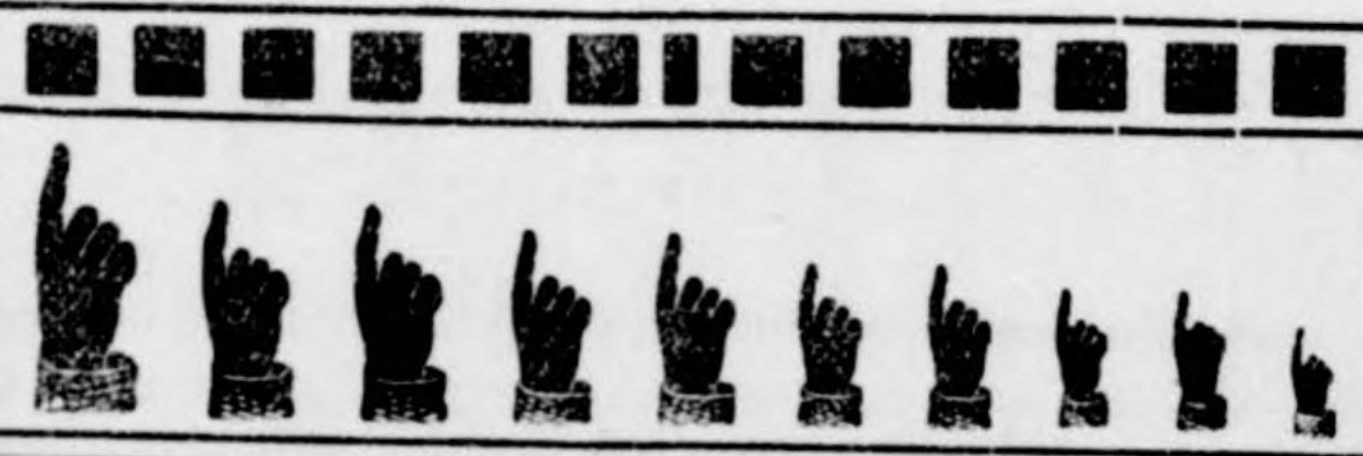
mert legfőbb törekvésem lesz a **szolid kiszolgálás** és hogy

a legújabb, legelegánsabb női kalapok

allandóan dús választékban raktaron legyenek.

Üzletemet a szives közönség jóindulatába ajánlva, vagyok teljes tisztelettel:

ÖZV HRECSKA LÁSZLÓNÉ.

Kiadó lakás.

A **Losonci-utca 45. sz.** alatti ház emeleti része, melyhez 6 szoba, konyha, kamra, mellékkeliségekkel, továbbá fatartó, sertésöl és konyhakert tartozik. **május 1-től** kezdődöttg bérbe kiadó. — Értekezni lehet **Zavadszky Ede** tulajdonossal. 3-*

Hirdetmény.

513. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. törvényszéknek 1907. évi 7049. számú végzése következtében Nagy József ügyvéd által képviselt. idsb. Tóth Benedek javára, **Kossuth József** ellen 688 kor. s. jár. erejéig 1907. évi nov. hó 21-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 2680 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: sarju, szalmák, szekerek kocsi, ékek, boronák, kukorica, lóhere és gabonatisztító nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járás-bíróság 1907. évi V. 398/3 számú végzése folytán 688 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi október hó 1 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 110 kor. 85 fillérben bíróság már megállapított, költségek erejéig Csizben alperesnél leendő megtartására **1908. évi márczius hó 31-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és abhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvényzikk 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszécs. 1908. márczius 10.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Naponta friss bornyúhús.

Eleje 80 fill, hátulja 88 fill. bárhova franco küldve. Kapható: **Teschauer Mórna**l **Garamszécsen.** (Gömörmeze) 2-3 (Megrendelések levelezőlapon történhetnek.)

Hirdetmény.

103. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbíróság 1907. évi Sp. 475/2. számú végzése következtében ifi. dr. Insztitőrész Endre ügyvéd által képviselt **özv. Vojtko Jánosné** javára **Zibrin János** ellen 600 kor. s. jár. erejéig 1908. évi február hó 13-án fogatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 300 korona becsült következő ingóságok, u. m.: pej herét három ló, üsző, tinó nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbíróság 1908. évi V. 67/2. számú végzése folytán 600 kor. tőkekövetelés, ennek 1906. évi jan. hó 6 napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 110 koronában bíróság már megállapított költségek erejéig Csakóban alperesnél leendő megtartására **1908. évi ápril. 4-ik napjának** d. e. 10 órája határidőül kitézetik és abhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszécs. 1908. évi márczius hó 14-én.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

Valódi friss juhturó már kapható:

Sturman Pál cégnél

Murányhosszurét, u. p. Murányalja.
Egy 5 kgr. posta bődön bárhova küldve: **franko 6 korona.**

Pontos és gyors kiszolgálás kis és nagy mennyiségben!
7-10